

PREDLOG

Na osnovu člana 16 stav 5 Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22 i 152/22), Vlada Crne Gore, na sjednici od ___novembra 2023. godine, donijela je

ODLUKU O ENERGETSKOM BILANSU CRNE GORE ZA 2024. GODINU

1. Ovom odlukom utvrđuje se Energetski bilans Crne Gore za 2024. godinu.
2. Energetski bilans iz tačke 1 ove odluke dat je u Prilogu 1, koji čini sastavni dio ove odluke.
3. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: _____
Podgorica, __novembra 2023. godine

VLADA CRNE GORE

**Predsjednik,
mr Milojko Spajić**

ENERGETSKI BILANS CRNE GORE ZA 2024. GODINU**UVOD**

Članom 16 stav 5 Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22 i 152/22) propisano je da godišnji Energetski bilans donosi Vlada Crne Gore najkasnije do 15. novembra tekuće godine za narednu godinu. Članom 14 Zakona o energetici utvrđeno je da se energetski bilans sastoji od:

- bilansa električne energije,
- bilansa uglja,
- bilansa nafte, naftnih derivata i biogoriva,
- bilansa prirodnog gasa i bilansa toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje i industrijsku upotrebu.

Članom 15 stav 3 Zakona o energetici propisano je da godišnji energetski bilans sadrži i godišnju analizu učešća energije iz obnovljivih izvora energije u ukupnoj proizvodnji energije.

Pravilnikom o sadržaju energetskog bilansa, podacima za izradu bilansa i načinu njihovog dostavljanja („Službeni list CG“, broj 34/17) propisuje se bliži sadržaj godišnjeg energetskog bilansa sa podacima koji se dostavljaju za njihovu izradu i način dostavljanja tih podataka. Energetski subjekti dužni su da pripreme i dostave nadležnom organu za poslove energetike odgovarajuće energetske bilanse, najkasnije do 15. oktobra tekuće godine za narednu godinu.

Energetski subjekti i kupci samosnabdjevači dužni su da svoje bilanse usklade sa Energetskim bilansom Crne Gore (u daljem tekstu: Energetski bilans), najkasnije do 31. decembra godine u kojoj se bilans usvaja.

Energetski bilans za 2024. godinu pripremljen je na bazi podataka o bilansu električne energije dobijenih od strane „Elektroprivrede Crne Gore“ AD Nikšić (u daljem tekstu: EPCG), „Crnogorskog elektrodistributivnog sistema“ DOO Podgorica (u daljem tekstu: CEDIS), „Crnogorskog elektroprenosnog sistema“ AD Podgorica (u daljem tekstu: CGES), proizvođača električne energije u Crnoj Gori, bilansa uglja dobijenog od strane „Rudnika uglja“ AD Pljevlja (u daljem tekstu: RUP) kao i procijenjenog prometa naftnih derivata dobijenog od strane najvećih naftnih kompanija („Jugopetrol“ AD Kotor, „INA Crna Gora“ DOO Podgorica, „Petrol Crna Gora MNE“ DOO Podgorica, „Montenegro Bonus“ DOO Cetinje, „Energogas“ DOO Podgorica i drugo). Takođe, uzete su u obzir i potrebe pojedinih privrednih subjekata, koji pojedine energente nabavljaju u sopstvenom aranžmanu.

Obezbjedeње potrebnih količina svih energenata ključan je element za realizaciju planiranih privrednih i socijalnih aktivnosti u Crnoj Gori tokom 2024. godine. U tom smislu, skrenuta je pažnja svim energetskim subjekatima i nadležnim organima, na punu posvećenost realizaciji svih mjera predviđenih ovim bilansom.

I. BILANS ELEKTRIČNE ENERGIJE

Elementi bilansa električne energije su:

- 1) Planirani i ostvareni elementi elektroenergetskog bilansa za 2022. godinu, plan i procjena ostvarenja za 2023. godinu i plan za 2024. godinu;
- 2) Odnos potrebnih i raspoloživih maksimalnih snaga;
- 3) Proizvodnja električne energije:
 - a) Proizvodnja hidroelektrana sa planom korišćenja akumulacija;
 - b) Proizvodnja vjetroelektrana;
 - c) Proizvodnja solarnih elektrana;
 - d) Proizvodnja termoelektrana;
- 4) Potrošnja električne energije:
 - a) Potrebe direktnih potrošača;
 - b) Potrebe distributivnih potrošača;
 - c) Gubici u prenosnoj i distributivnoj mreži;
 - d) Električna energija za balansiranje sistema i kapacitet za obezbjeđenje pomoćnih usluga;
- 5) Prenos električne energije:
 - a) Tranzit električne energije;
- 6) Nabavka/realizacija nedostajućih/viška količina električne energije;
- 7) Plan održavanja i remonata elektroenergetskih objekata i postrojenja.

1) Planirani i ostvareni elementi elektroenergetskog bilansa za 2022. godinu, plan i procjena ostvarenja za 2023. godinu i plan za 2024. godinu

Planirani i ostvareni elementi elektroenergetskog bilansa za 2022. godinu, plan i procjena ostvarenja za 2023. godinu i plan za 2024. godinu, sa odgovarajućim upoređenjima, dati su u Tabeli 1 Energetskog bilansa.

Tabela 1: Planirani i ostvareni elementi bilansa za 2022. godinu, plan i procjena ostvarenje za 2023. godinu i plan za 2024. godinu

EMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno*	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
1. Ukupna proizvodnja (1-4)	3.493,50	3.235,07	92,60	3.598,26	3.984,22	110,73	3.600,00
1. Hidroelektrane	1.851,38	1.454,44	78,56	1.842,39	2.150,96	116,75	1.853,00
2. Vjetroelektrane	322,10	322,65	100,17	328,00	312,63	95,31	326,00
3. Solarnih elektrana	3,02	3,85	127,31	40,87	20,62	50,46	104,00
4. Termoelektrana	1.317,00	1.454,14	110,41	1.387,00	1.500,00	108,15	1.317,00
5. Potrebe (6-8)	3.559,97	3.096,92	86,99	3.111,24	3.165,88	101,76	3.117,00
6. Direktni kupci	634,94	138,81	21,86	115,78	98,78	85,32	54,33
7. Distributivni kupci	2.430,89	2.480,90	102,06	2.532,10	2.596,80	102,56	2.618,20
8. Gubici ukupno	494,14	477,21	96,57	463,36	470,30	101,50	445,08

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

U 2024. godini planirana je proizvodnja u iznosu od 3.600 GWh što je na istom nivou planirane, odnosno oko 9,63% manje od projektovanog ostvarenja u 2023. godini. Planirana bruto potrošnja je 3.117 GWh što je na nivou plana za o.g., odnosno za 1,5% manje od projektovanog ostvarenja, za 2023. godinu. Planirani suficit, razlika između proizvodnje i potrošnje, za 2024. godinu je 483 GWh.

Iz Tabele 1 se vidi da će ostvarena proizvodnja u 2023. godini biti veća od ostvarene u 2022. godini za 23,16%, dok će potrebe za električnom energijom biti veće za 2,23%.

U Tabeli 2 dati su podaci o ukupnoj proizvodnji električne energije u Crnoj Gori, ukupnim potrebama kao i o saldu (proizvodnja/potrebe) sa odgovarajućim upoređenjem.

U 2024. godini bruto konzum električne energije planiran je na 3.117 GWh i u cjelosti se može pokriti domaćom proizvodnjom.

Tabela 2: Ukupna proizvodnja električne energije, potrebe i saldo (uvoz/izvoz)

ENERGETSKI BILANS	2022.			2023.			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno*	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
Proizvodnja u Crnoj Gori	3.493,50	3.235,07	92,60	3.598,26	3.984,22	110,73	3.600,00
Potrebe	3.559,97	3.096,92	86,99	3.111,24	3.165,88	101,76	3.117,00
Saldo (Proizvodnja–Potrebe)	-66,47	138,15	/	487,02	818,34	/	482,00

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

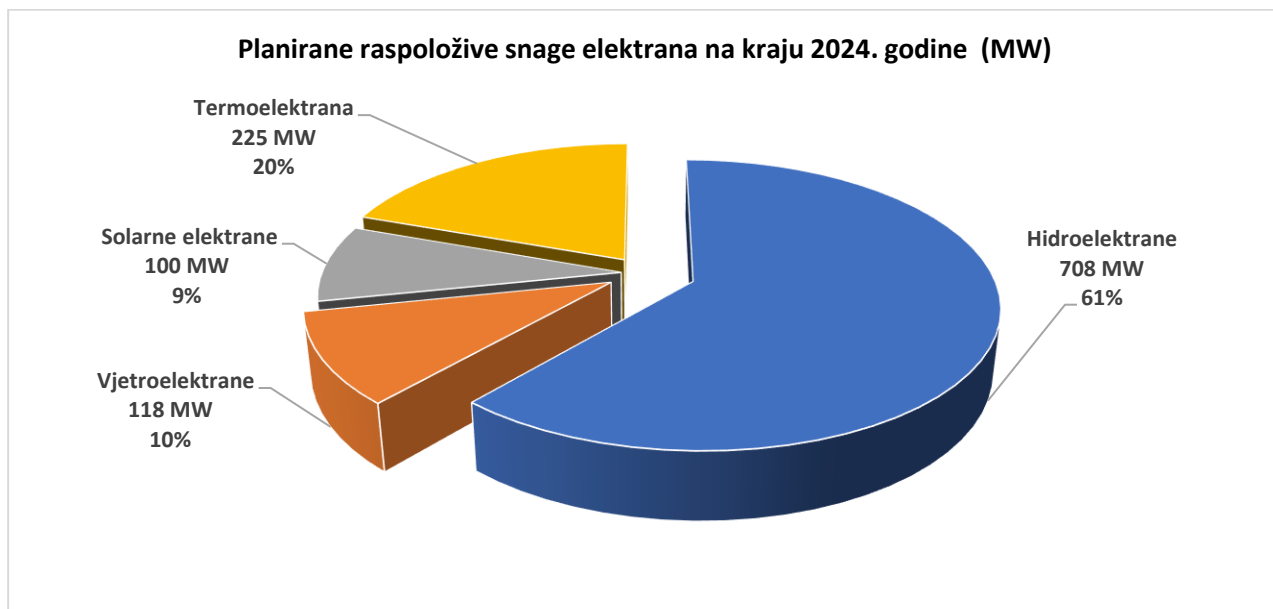
U 2022. godini ostvaren je suficit električne energije od 138 GWh, u 2023. godini se očekuje suficit od 818 GWh, a za 2024. godinu suficit je planiran na 482 GWh. Napominjemo da se suficit ostvaruje na godišnjem nivou, što ne oslikava stanje na mjesečnom nivou.

2) Odnos potrebnih i raspoloživih maksimalnih snaga

Instalisana snaga svih elektrana u Crnoj Gori, koje su u pogonu na kraju 2023. godine, iznosi oko 1080 MW, i to: termoelektrana (TE) Pljevlja 225 MW, hidroelektrana (HE) Piva 342 MW, HE Perućica 307 MW, vjetroelektrane (VE) 118 MW, male hidroelektrane (mHE) oko 56 MW i solarne elektrane (SE) oko 30 MW.

U 2024. godini se očekuje početak rada dvije mHE ukupne snage 2,5 MW. Takođe, planira se početak rada i jedne distributivne SE snage oko 5 MW, EPCG planira staviti u pogon solarne elektrane „Branja Slano“ i „Branja Vrtac“ ukupne snage 3,7 MW i u kontinuitetu realizovati projekte Solari 3000+/500+ i 5000+ što će obezbijediti novu snagu od 30-100 MW. Ukoliko se realizuju planirani projekti, značajno bi se povećala instalisana snaga solarnih elektrana koja bi na kraju 2024. godine trebala da iznosi oko 100 MW. Ukupna raspoloživa snaga svih elektrana trebala bi da iznosi 1.151 MW.

Dijagram 1: Plan raspoloživih snaga elektrana u Crnoj Gori za 2024. godinu (MW)

U ukupnoj instaliranoj snazi koja će prema planu biti raspoloživa na kraju 2024. godine, hidroelektrane učestvuju sa 61%, termoelektrana sa 20%, vjetroelektrane sa 10% i solarne elektrane sa 9%.

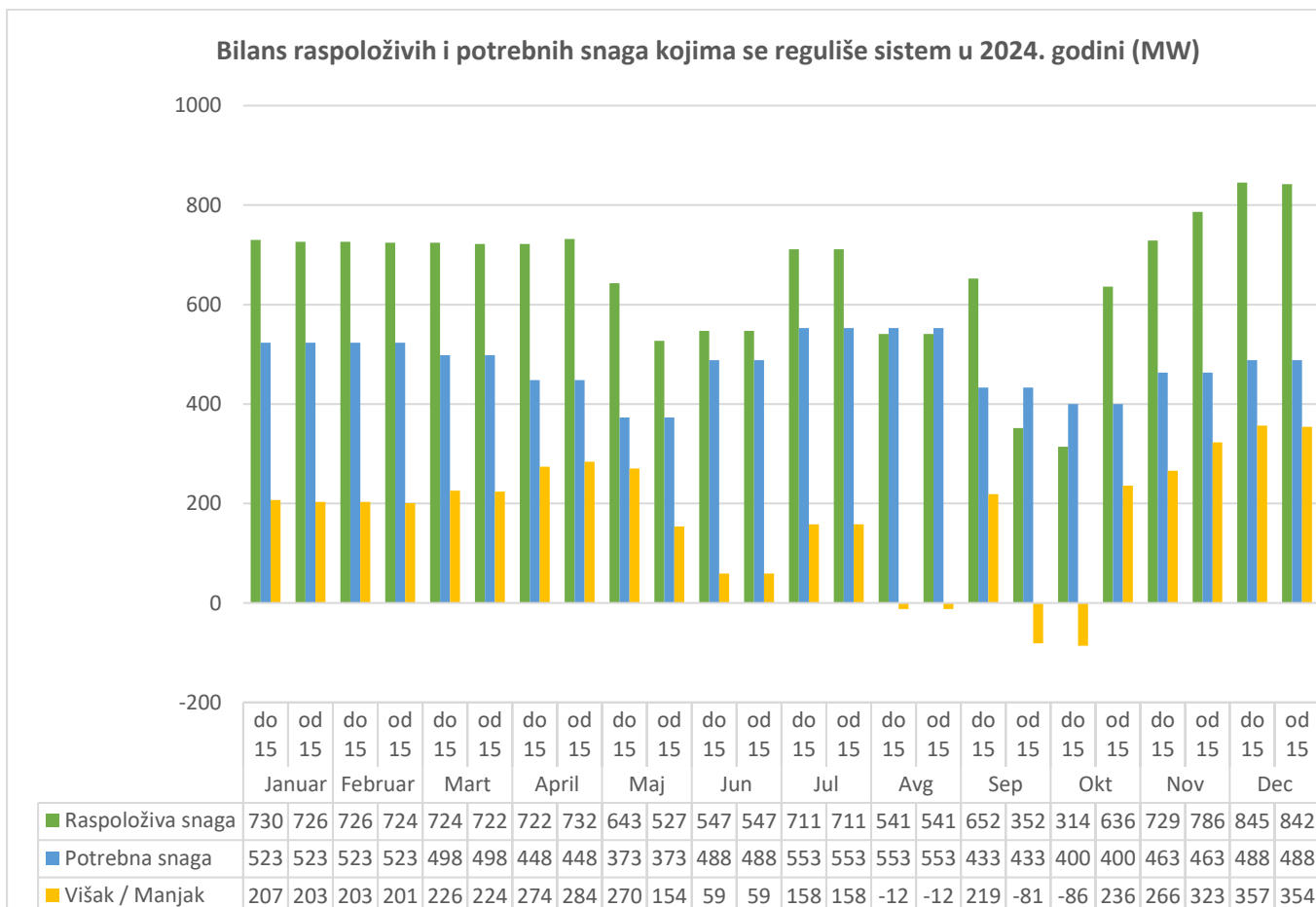
Instalisana snaga elektrana koje učestvuju u regulaciji sistema, odnosno pružaju pomoćne usluge i usluge balansiranja, iznosi 874 MW, od čega snaga akumulacionih hidroelektrana (HE Perućica i HE Piva) iznosi 649 MW, a termoelektrane 225 MW.

Raspon raspoložive aktivne snage na pragu elektrana koje učestvuju u regulaciji sistema, zavisno od redovnih godišnjih remonta ili potrebnih zastoja zbog modernizacije opreme, u 2024. godini i kreće se od 314 MW (prva polovina oktobra) do 845 MW (prva polovina decembra).

Plan maksimalnih potrebnih snaga u 2024. godini za potrebe kupaca kreće se od 373 MW u maju do 553 MW u avgustu.

Raspoložive snage veće su od maksimalnih potrebnih snaga u većem dijelu godine, izuzimajući mjesec avgust, druga polovina septembra i prva polovina oktobra, kada je planiran nedostatak potrebne snage.

Dijagram 2: Bilans raspoloživih i potrebnih snaga koje učestvuju u regulaciji sistema za 2024. godinu

Regulaciju snage i frekvencije u elektroenergetskom sistemu Crne Gore obavlja CGES i to na nivou kontrolne oblasti Crna Gora, kao dijelu sinhronne zone Kontinentalna Evropa. Ovaj proces obavlja se u skladu sa nacionalnim propisima i odredbama Okvirnog sporazuma o radu sinhronne zone (SAFA), zaključenim između svih operatora prenosnih sistema, koji upravljaju prenosnim mrežama na području kontinentalne Evrope.

CGES, imao licence za obavljanje djelatnosti prenosa električne energije, je u obavezi da shodno Zakonu o energetici vrši kupovinu i/ili prodaju električne energije za balansiranje sistema, obezbjeđenje pomoćnih usluga i pokrivanje gubitaka u sistemu.

Plan potrebnih rezervi snaga prikazan je u Tabeli 3.

Tabela 3: Plan potrebnih rezervi snaga u Crnoj Gori za 2024. godinu (MW)

VRSTA REZERVE		OZNAKA	SNAGA (MW)
REZERVA ZA ODRŽANJE FREKVENCIJE		FCR	3
AUTOMATSKA REZERVA ZA OPRAVAK FREKVENCIJE		aFRR	28
MANUELNA REZERVA ZA OPORAVAK FREKVENCIJE			
	naviše	mFRR ⁺	92
	naniže	mFRR ⁻	72
UKUPNA REZERVA U SNAZI			
	naviše		123
	naniže		103

3) Proizvodnja električne energije

Planiranje proizvodnje u hidroelektranama EPCG prema dostavljenim podacima urađeno je na osnovu važećih hidroloških podloga i planova remonta koje dostavljaju odgovarajuće službe elektrana.

Planirana proizvodnja TE "Pljevlja" je urađena na osnovu planiranih termina godišnjeg remonta i održavanja postrojenja, u skladu sa potrebama konzuma kao i sa optimizacijom korišćenja mogućnosti portfolija sa kretanjem cijena električne energije na tržištu.

Planirana proizvodnja iz mHE u vlasništvu koncesionara, iz VE i SE je urađena na osnovu podataka dostavljenih od strane vlasnika ovih elektrana.

Ukupna proizvodnja električne energije u Crnoj Gori u 2024. godini, na pragu elektrana planirana je na **3.600 GWh**, što je manje od procjene ostvarenja u 2023. godini za 9,64%.

Pregled planirane i ostvarene proizvodnje električne energije na pragu elektrana, po elektranama za 2022. godinu, plan i procjena ostvarenje za 2023. godinu, kao i plan za 2024. godinu uz adekvatna upoređenja, dati su u Tabeli 4.

Tabela 4: Proizvodnja električne energije za 2022. godinu, projekcija za 2023. godinu i plan za 2024. godinu

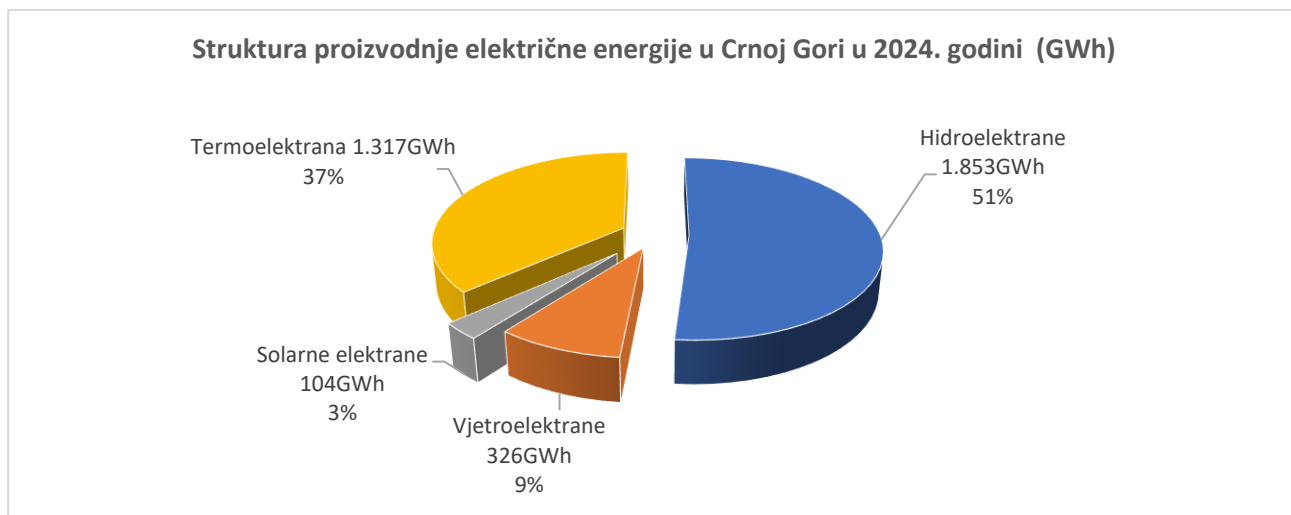
ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
1. Ukupna proizvodnja	3.493,50	3.235,07	92,60	3.598,26	3.984,22	110,73	3.600,00
Hidroelektrane	1.851,38	1.454,44	78,56	1.842,39	2.150,96	116,75	1.853,00
- HE Perućica	920,00	715,67	77,79	920,00	1.020,00	110,87	920,00
- HE Piva	750,00	558,77	74,50	750,00	925,00	123,33	750,00
- Male HE	181,38	180,00	99,24	172,39	205,96	119,48	183,00
Vjetroelektrane	322,10	322,65	100,17	328,00	312,63	95,31	326,00
Solarne elektrane	3,02	3,85	127,31	40,87	20,62	50,46	104,00
Termoelektrana	1.317,00	1.454,14	110,41	1.387,00	1.500,00	108,15	1.317,00

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, uvećani za plan za realizacije za period oktobar/decembar

Procijenjena proizvodnja električne energije u 2023. godini će biti veća za 23,16% od ostvarene u 2022. godini. Osnovni razlog za to je upoređenje vrlo hidrološki nepovoljne 2022. godine u kojoj je proizvodnja hidroelektrana bila niža za 21,44% u odnosu na planiranu i izuzetno povoljne 2023. godine u kojoj se očekuje proizvodnja u hidroelektranama za 16,75% iznad planirane. Kod vjetroelektrana se očekuje proizvodnja za 4,7% ispod planirane, kod termoelektrane očekuje se proizvodnja za 8,15% iznad planirane dok je proizvodnja iz solarnih elektrana na nivou 50,46% od plana, što je rezultat poteškoća na realizacije projekata 3000+ i 500+.

Struktura planirane proizvodnje u 2024. godini po tipovima elektrana izražena u procentima prikazana je na Dijagramu 3.

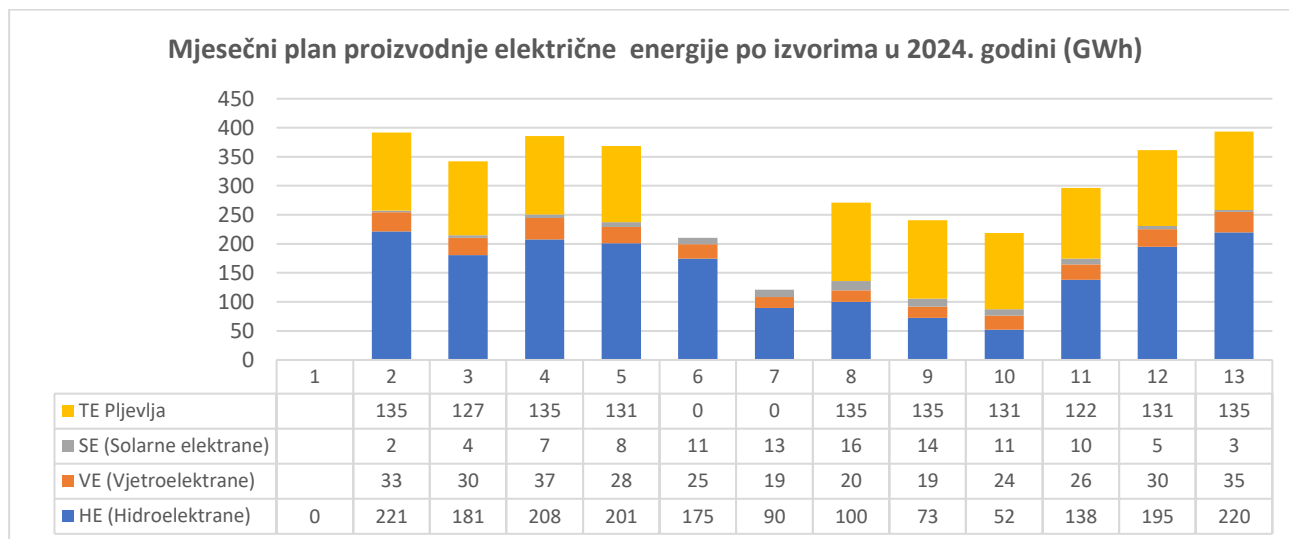
Dijagram 3: Struktura proizvodnje električne energije u 2024. godini

U 2024. godini je planirano da se više od polovine električne energije, odnosno oko 51% proizvede iz hidroelektrana, 37% iz termoelektrane, 9% iz vjetroelektrana i 3% iz solarnih elektrana.

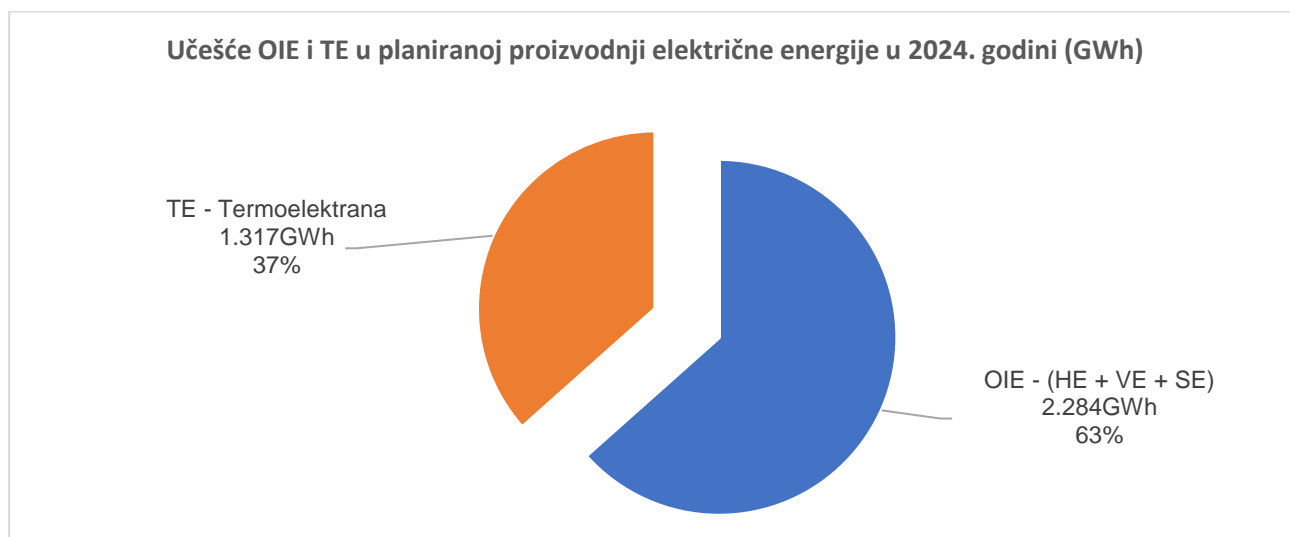
Plan mjesečne proizvodnje električne energije za 2024. godinu po tipovima elektrana prikazan je u narednom dijagramu.

Dijagram 4: Plan mjesečne proizvodnje električne energije po tipu elektrane za 2024. godinu

Iz obnovljivih izvora energije (OIE), koje čine hidroelektrane, vjetroelektrane i solarne elektrane, planirana proizvodnja je 2.284 GWh ili 63%, a iz termoelektrane 1.317 GWh ili 37%.

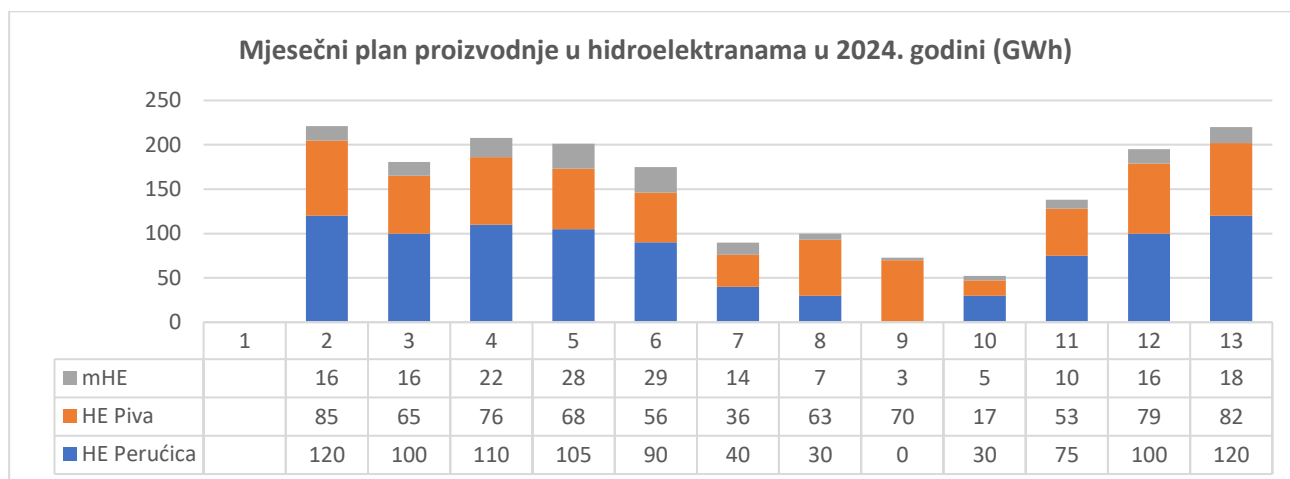
Dijagram 5: Proizvodnja električne energije iz OIE i TE u 2024. godini

a) Proizvodnja hidroelektrana sa planom korišćenja akumulacija

Planirana proizvodnja električne energije iz hidroelektrana za 2024. godinu je 1.853 GWh što je na nivou plana iz o.g., odnosno za 13,85% manje od procijenjene proizvodnje za 2023. godinu.

Dijagram 6: Plan mjesečne proizvodnje hidroelektrana u 2024. godini

Ukupna proizvodnja električne energije iz hidroelektrana za 2024. godinu planirana je u iznosu od 1.853 GWh od čega HE Perućica 920 GWh ili oko 50%, HE Piva 750 GWh ili 40% dok se u malim hidroelektranama planira proizvodnja od 183 GWh ili 10%.

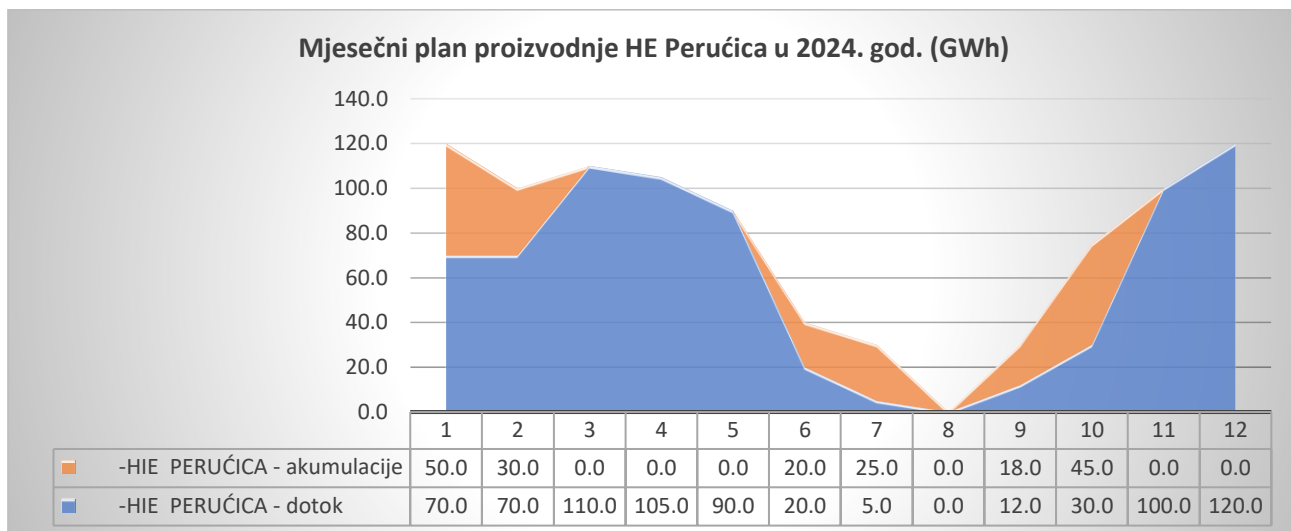
HE "Perućica"

Proizvodnja električne energije na pragu elektrane za 2024. godinu planiranja je na 920 GWh, što je za oko 10% manje od procjene ostvarenja u 2023. godini.

U 2022. godini ostvarena proizvodnja je manja za 20,17% u odnosu na plan proizvodnje, dok je procjena proizvodnje za 2022. godinu veća za oko 11% od planirane.

Plan proizvodnje HE "Perućica" za 2024. godinu iz dotoka je 732 GWh, a iz akumulacija 188 GWh, mjesečni plan proizvodnje prikazan je na Dijagramu 7.

Dijagram 7: Plan proizvodnje HE „Perućica“ za 2024. godinu

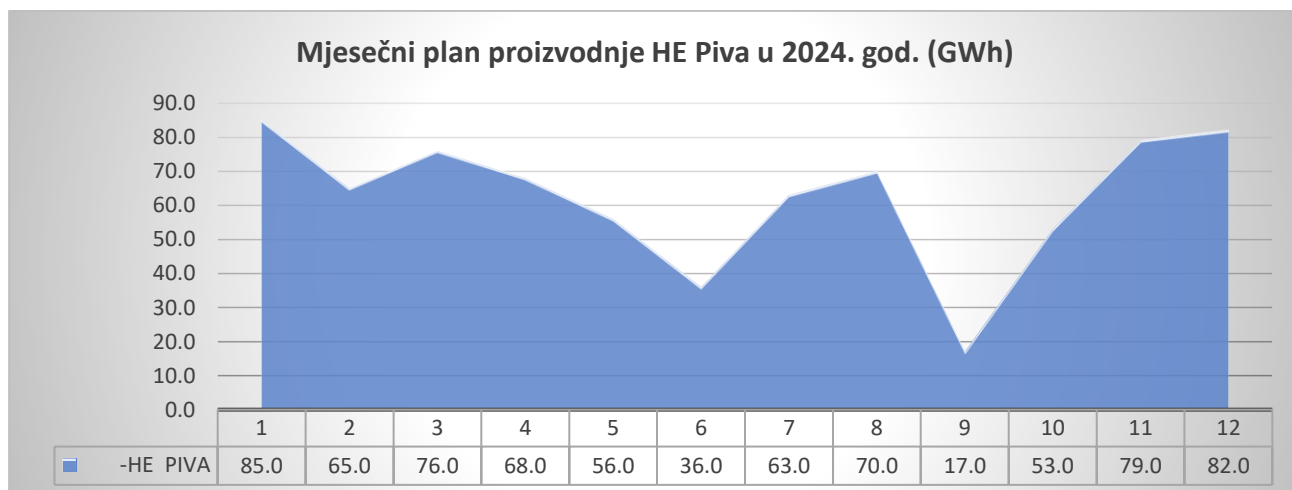
HE “Piva”

Proizvodnja električne energije na pragu elektrane u 2024. godini je planirana na 750 GWh, što je oko 19% manje od procjene ostvarenja za 2023. godinu.

U 2022. godini ostvarena proizvodnja električne energije je 25,46% manja od plana proizvodnje za tu godinu, dok je procjena da će u 2023. godini biti veća za oko 23% u odnosu na plan i na plan u 2024. godini.

Plan proizvodnje HE "Piva" po mjesecima za 2024. godinu prikazan je na Dijagramu 8.

Dijagram 8: Plan proizvodnje HE "Piva" za 2024. godinu

Plan korišćenja akumulacija hidroelektrana

Plan korišćenja akumulacija HE „Perućica“ i HE „Piva“, rađen je na osnovu višegodišnjeg ostvarenog dotoka u akumulacije, uzimajući u obzir i gubitke vode pri visokim kotama, režim pražnjenja jezera u kritičnim periodima, potrebe sistema i uravnoteženje mjesečnih bilansa, kao i kretanje cijena električne energije na tržištu.

Plan korišćenja akumulacija dat je u Tabeli 5.

Tabela 5: Plan korišćenja akumulacija u 2024. godini

PERUĆICA (max 190 GWh)	Jan.	Febr.	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Ukupno
- akumulacije na početku mjeseca	150	100	73	138	171	189	163	129	120	95	50		
- dotok u akumulacije		3	65	33	18						34	66	219
- proizvodnja iz akumulacija	50	30	0	0	0	20	25	0	18	45	0	0	188
- gubici u akumulacijama (curenje i isparavanje)						6	9	9	7				31
- proizvodnja iz dotoka	70	70	110	105	90	20	5	0	12	30	100	120	732
- ukupna proizvodnja	120	100	110	105	90	40	30	0	30	75	100	120	920
- akumulacije na kraju mjeseca	100	73	138	171	189	163	129	120	95	50	84	150	
PIVA (max 270 GWh)													
- akumulacija na početku mjeseca	130	121	117	113	163	232	269	226	171	175	161	150	
- dotok u akumulaciju	76	61	72	118	125	73	20	15	21	39	68	62	750
- proizvodnja	85	65	76	68	56	36	63	70	17	53	79	82	750
- akumulacija na kraju mjeseca	121	117	113	163	232	269	226	171	175	161	150	130	

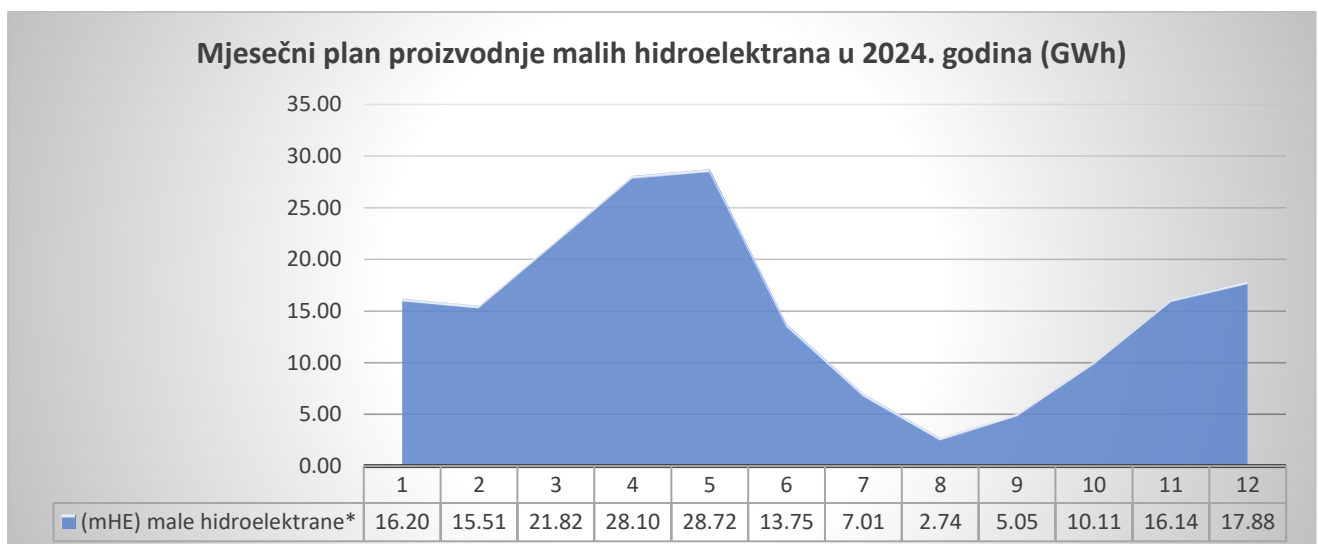
Male hidroelektrane

Ukupna planirana proizvodnja u mHE u 2024. godini, predstavlja sumu svih planova proizvodnje električne energije koji su dostavljeni resornom ministarstvu od strane koncesionara, i iznosi 183 GWh, što je za 6,4% više od planirane proizvodnje u 2023 godini, a za 11,16% manje od procijenjene proizvodnje za 2023. godinu. Ukupan broj mHE koje su u vlasništvu koncesionara, EPCG (koje su u funkciji) i u vlasništvu „Zeta Energy“ DOO Danilovgrad (mHE „Glava Zete“ i mHE „Slap Zete“), a koje će raditi ili planiraju početak rada u 2024. godini je 37.

Procijenjena proizvodnja električne energije iz mHE za 2023. godinu veća je za oko 19% u odnosu na planiranu, a za oko 14% u odnosu na planiranu i ostvarenu proizvodnju u 2022. godini.

Plan proizvodnje mHE na mjesečnom nivou za 2024. godinu prikazan je na Dijagramu 9.

Dijagram 9: Plan proizvodnje mHE za 2024. godinu

b) Proizvodnja vjetroelektrana

Planirana proizvodnja električne energije iz vjetroelektrana za 2024. godinu je 326 GWh što je 4,16% više u odnosu na procijenjenu proizvodnju za 2023. godinu.

VE Krnovo, instalisane snage 72 MW, prema planu za 2024. godinu treba da proizvede 201 GWh, što je za 8,65% više od procjene ostvarenja u 2023. godini. Proizvodnja u 2023. godini će biti niža od planirane i ostvarene u 2022. godini.

Proizvodnja VE Možura, instalisane snage od 46 MW, u 2024. godini planirana je u iznosu od 125 GWh što je na nivou plana i procjene ostvarenja za 2023. godinu. Proizvodnja u 2023. godini će biti na nivou planirane, a za oko 3% manja u odnosu na ostvarenje iz 2022. godinu.

Podaci o planiranoj i ostvarenoj proizvodnji električne energije iz vjetroelektrana za 2022. i 2023. godinu sa odgovarajućim upoređenjem, kao i plan za 2024. godinu, dati su u Tabeli 6.

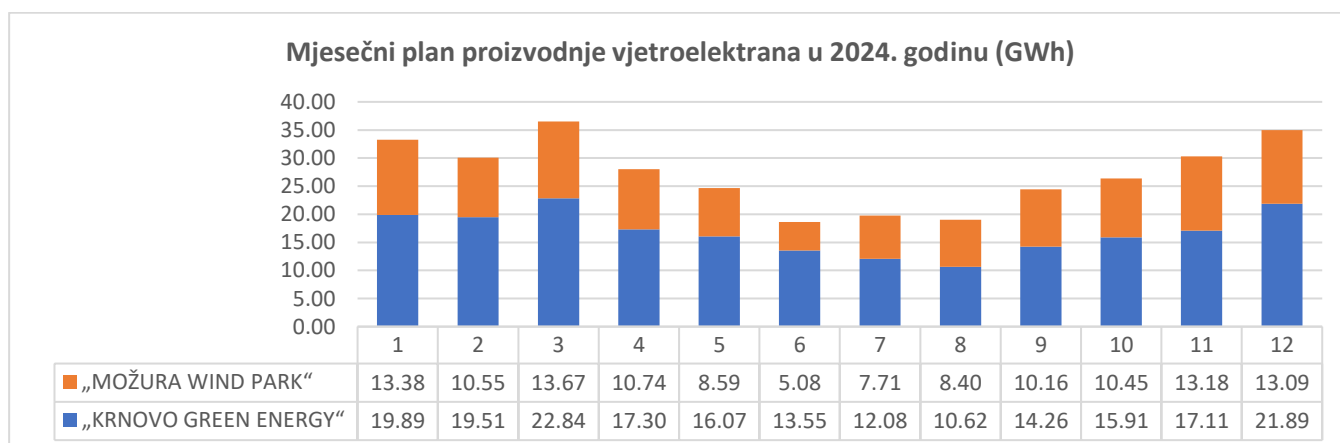
Tabela 6: Planirana i ostvarena proizvodnja električne energije iz vjetroelektrana za 2022 i 2023. godinu i plan za 2024. godinu

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
Vjetroelektrana Krnovo	201,10	190,77	94,86	201,00	185,50	92,29	201,00
Vjetroelektrana Možura	121,00	131,89	109,00	127,00	127,13	100,10	125,00
UKUPNO	322,10	322,65	100,17	328,00	312,63	95,31	326,00

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, uvećani za plan za realizacije za period oktobar/decembar

Plan mjesečne proizvodnje električne energije vjetroelektrana za 2024. godinu prikazana je na Dijagramu 10.

Dijagram 10: Plan mjesečne proizvodnje električne energije vjetroelektrana za 2024. godinu

c) Proizvodnja solarnih elektrana

Planirana proizvodnja električne energije iz solarnih elektrana za 2024. godinu iznosi 104,53 GWh što je pet puta više od procijenjene proizvodnje za 2023. godinu. Ovako veliki skok je planiran na osnovu uvođenja u sistem tri komercijalne SE i ambicioznog plana i dinamike realizacije projekata EPCG.

Solarne elektrane će u 2023. godini proizvesti oko 50% od planirane proizvodnje, a pet

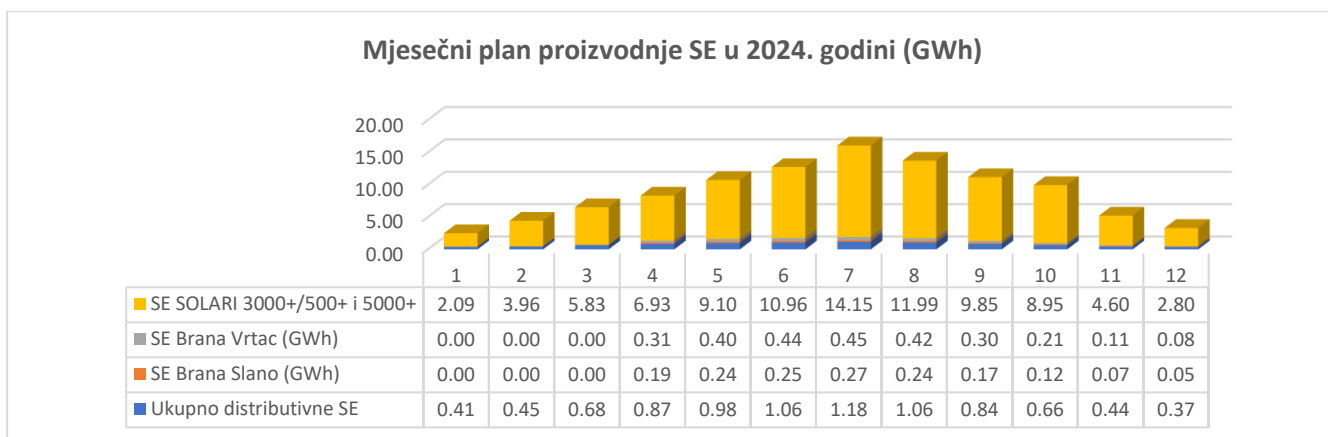
puta više od ostvarene proizvodnje u 2022. godini. Ovo povećanje proizvodnje je ostvareno uvođenjem u rad novih proizvodnih objekata.

Tabela 7: Planirana proizvodnja solarnih elektrana i ostvarenje za 2022 i 2023. godinu i plan za 2024. godinu

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
Solarne elektrane	3,00	3,85	128,20	40,87	20,62	50,46	104,53

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, uvećani za plan za realizacije za period oktobar/decembar

Dijagram 11: Mjesečni plan proizvodnje solarnih elektrana za 2024. godinu

d) Proizvodnja Termoelektrane Pljevlja

Proizvodnja električne energije TE "Pljevlja" za 2024. godinu planirana je na iznos od 1.317 GWh. Planirana proizvodnja manja je od procjene ostvarenja u 2023. godini za 12,2%, dok će procijenjena proizvodnja u 2023. godini biti veća od planirane za 8,15%, a od ostvarene u 2022. godini za 3,17%.

Podaci o planiranoj i ostvarenoj proizvodnji električne energije iz termoelektrane za 2022. i 2023. godinu sa odgovarajućim upoređenjem i plan za 2024. godinu, dati su u Tabeli 8.

Tabela 8: Planirana proizvodnja Termoelektrane i ostvarenja za 2022. i 2023. godinu i plan za 2024. godinu

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh	%	GWh	GWh
Termoelektrana	1.317,00	1.454,14	110,41	1.387,00	1.500,00	108,15	1.317,00

*-navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

Redovni remont Termoelektrane planiran je za mjesec maj 2024. godine, pa je shodno tome i planirana mjesečna proizvodnja koja je prikazana na sledećem dijagramu.

Dijagram 12: Plan proizvodnje TE "Pljevlja" u 2024. godini po mjesecima

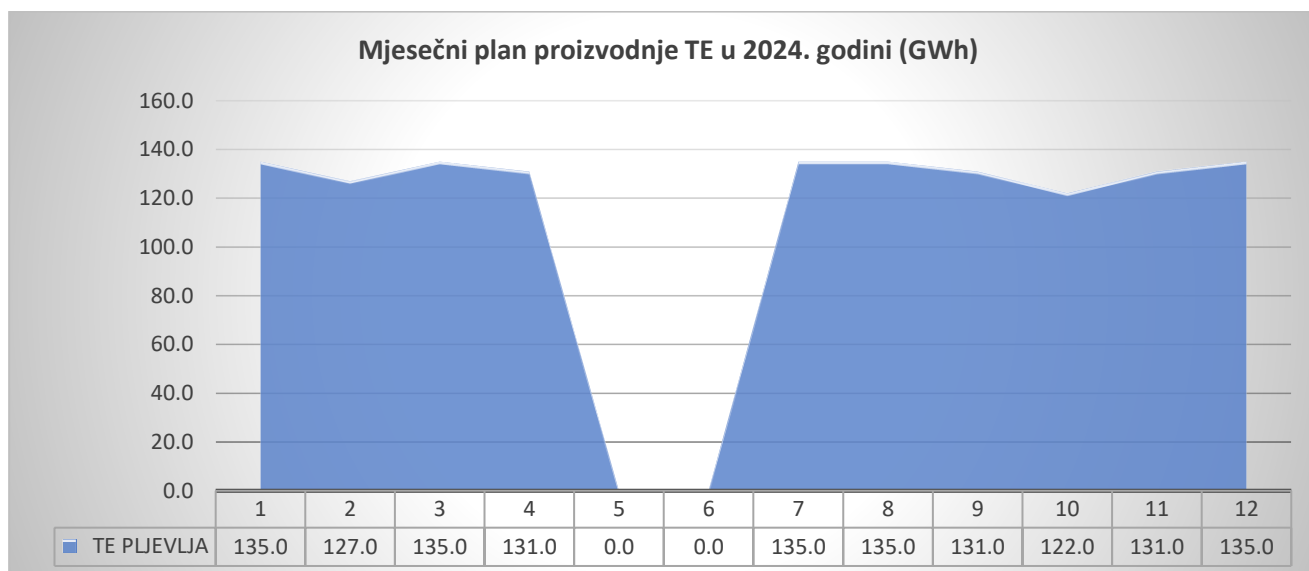

Tabela 9: Plan dopreme i potrošnje uglja iz Rudnika uglja Pljevlja u 2024. godini kilotone (kt)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	UKUPNO
- Deponija na početku mjeseca (kt)	30	30	30	30	0	0	40	35	30	30	30	30	
- Mjesečna doprema (kt)	150	140	150	115	0	40	145	145	145	135	145	150	1460
- Mjesečne potrebe (kt)	150	140	150	145	0	0	150	150	145	135	145	150	1460
- Deponija na kraju mjeseca (kt)	30	30	30	0	0	40	35	30	30	30	30	30	

Na osnovu planiranog broja pokretanja odnosno termina remonta za 2024. godinu planirane su potrebne količine mazuta u iznosu od 600 tona. Mjesečne vrijednosti potreba prikazani su u Tabeli 10.

Tabela 10: Plan potrošnje mazuta u 2024. godini

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	UKUPNO
- Mjesečne potrebe (t)	0	0	75	75	75	75	75	75	75	75	0	0	600

Za ostvarivanje zacrtanog plana proizvodnje električne energije u 2024. godini, termoelektrana je planirala sopstvenu potrošnju iz mreže u količini od 7,85 GWh.

4) Potrošnja električne energije

Planirana bruto potrošnja električne energije u Crnoj Gori za 2024. godinu iznosi 3.117,61 GWh, 1,5% manje u odnosu na procjenu ostvarenja potrošnje u 2023. godini, a na nivou ostvarene bruto potrošnje iz 2022. godine.

Detaljan pregled planirane i ostvarene potrošnje električne energije za 2022. i 2023. godinu, plan potrošnje za 2024. godinu, sa odgovarajućim upoređenjem, dat je u Tabeli 11.

Tabela 11. Pregled planirane i ostvarene potrošnje električne energije za 2022 i 2023. godinu, plan potrošnje za 2024. godinu

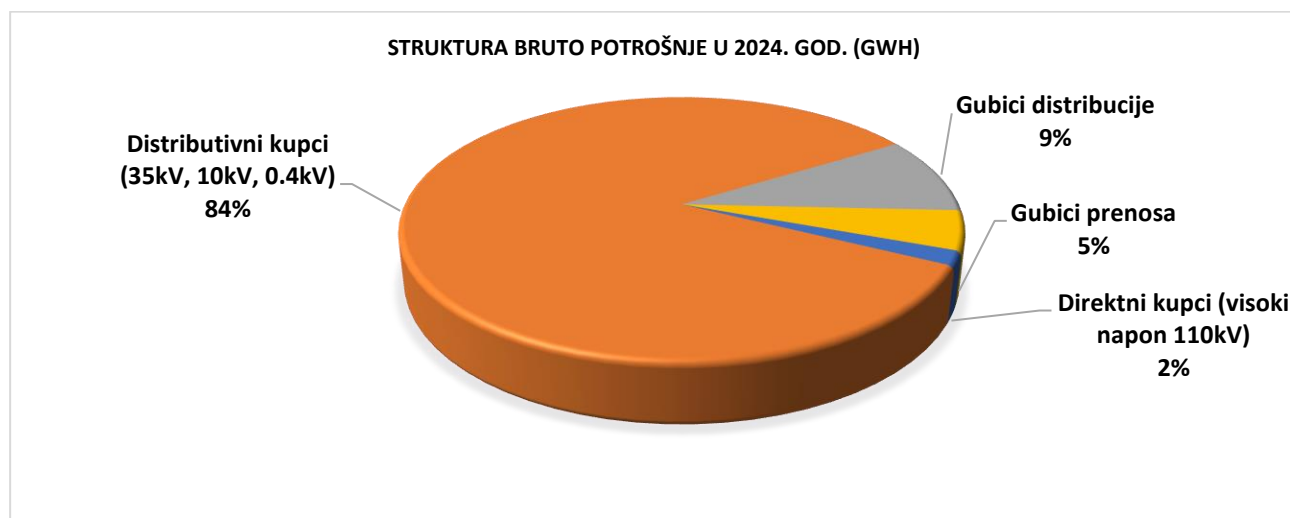
	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
1. Direktni kupci (visoki napon 110kV)	634,94	138,81	21,86	115,78	98,78	85,32	54,33
Uniprom Kap/ ZDS	583,00	77,39	13,27	77,14	53,32	69,11	18,86
Toščelik Nikšić	26,40	3,31	12,55	5,95	3,16	53,06	4,52
Željeznica	21,45	12,38	57,70	14,22	12,68	89,19	12,45
SP TE Pljevlja, Monteput i ostali direktni potrošači	4,09	45,73	1.118,37	18,46	29,62	160,46	18,50
2. Distributivni kupci (35kV, 10kV, 0.4kV)	2.430,89	2.480,90	102,06	2.532,10	2.596,80	102,56	2.618,20
na naponskom nivou 35	107,00	109,37	102,21	109,86	107,95	98,26	108,18
na naponskom nivou 10 kV	368,77	385,00	104,40	387,96	393,32	101,38	392,41
domaćinstva 0,4 kV	1.375,41	1.372,57	99,79	1.416,92	1.459,36	103,00	1.448,42
ostali na naponskom nivou 0.4 kV	579,71	613,97	105,91	617,36	636,17	103,05	669,20
3. Gubici ukupno	494,14	477,21	96,57	463,36	470,30	101,50	445,08
Gubici distribucije	328,07	334,96	102,10	322,50	326,18	101,14	294,54
Gubici prenosa	166,07	142,25	85,66	140,86	144,12	102,32	150,54
Ukupno (1+2+3)	3.559,97	3.096,92	86,99	3.111,24	3.165,88	101,76	3.117,61

*-navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

Planiranje potrošnje direktnih potrošača na 110 kV (Uniprom ZDS/KAP, Toščelik Nikšić, Željeznička infrastruktura Crne Gore – ŽICG, Monteput i sopstvena potrošnja TE Pljevlja i ostali) vrši se na osnovu planova koje dostavljaju sami potrošači, a za distributivnu potrošnju prema trendu kretanja ostvarenom u proteklom periodu i projekciji za narednu godinu, uz plan gubitaka na mreži distribucije.

U ukupnoj bruto potrošnji za 2024 godinu najviše participiraju distributivni kupci sa oko 84% učešća, direktni kupci učestvuju ispod 2%, a ukupni gubici čine oko 14% ukupne bruto potrošnje.

Dijagram 13: Planirana struktura potrošnje u 2024. godini

Ukupna planirana potrošnja električne energije na mjesečnom nivou za 2024. godinu data je u Tabeli 12.

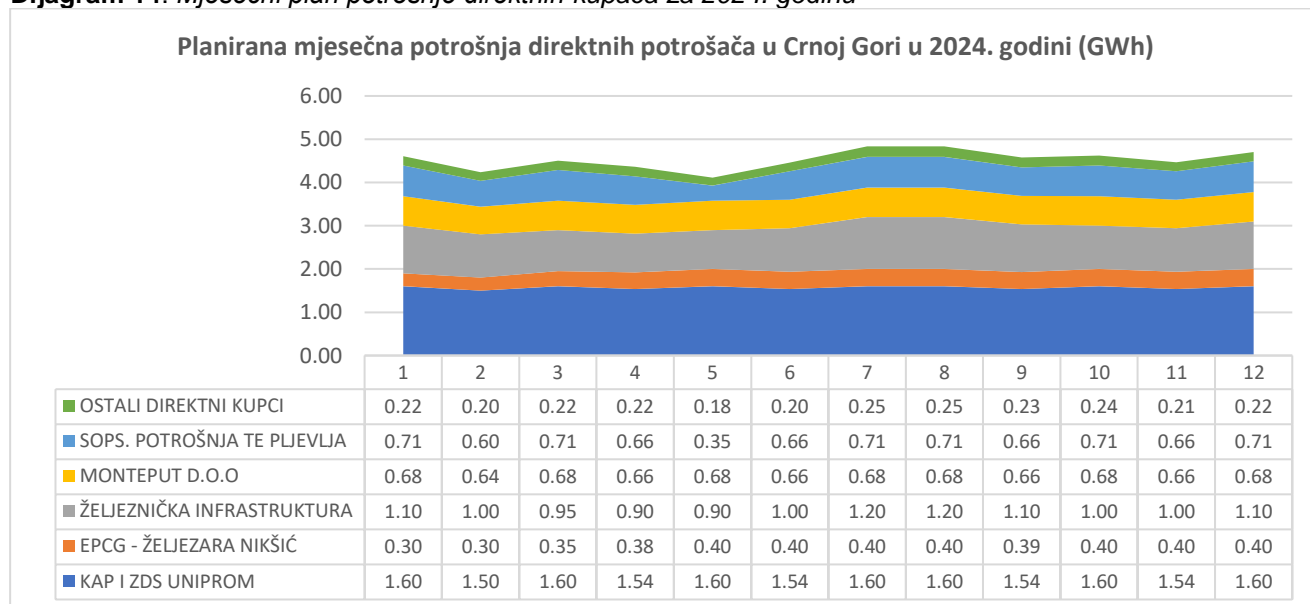
Tabela 12: Planirana potrošnja električne energije na mjesečnom nivou u 2024. godini

GWh	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukupno
Direktni kupci (visoki napon 110kV)	4,61	4,24	4,51	4,36	4,11	4,46	4,84	4,84	4,58	4,63	4,47	4,71	54,33
Distributivni kupci (35kV, 10kV, 0.4kV)	238,81	236,23	227,22	204,22	184,06	203,56	261,93	258,29	182,16	187,16	193,53	241,02	2.618,20
Gubici distribucije	31,92	27,37	26,25	24,27	18,44	19,21	28,70	27,28	15,86	20,79	22,71	31,75	294,54
Gubici prenosa	16,00	15,45	13,17	11,23	10,94	10,45	12,20	12,89	11,40	8,26	11,72	16,84	150,54
Ukupno	291,34	283,29	271,13	244,08	217,55	237,68	307,67	303,30	214,00	220,84	232,42	294,32	3.117,61

a) Potrebe direktnih potrošača

Prema iskazanim potrebama, ukupna potrošnja električne energije direktnih potrošača za 2024. godinu planirana je u iznosu od 54,33 GWh, što čini svega 1,75% od bruto iskazanih potreba. Ovako niska potreba je dominantno posledica prestanka primarne proizvodnje u Uniprom-KAP-u i nepokretanje procesa proizvodnje u EPCG-Željezara. Procijenjena potrošnja u 2023. godini je manja za 14,68% od planirane dok je u odnosu na ostvarenu u 2022. godini niža za oko 29%.

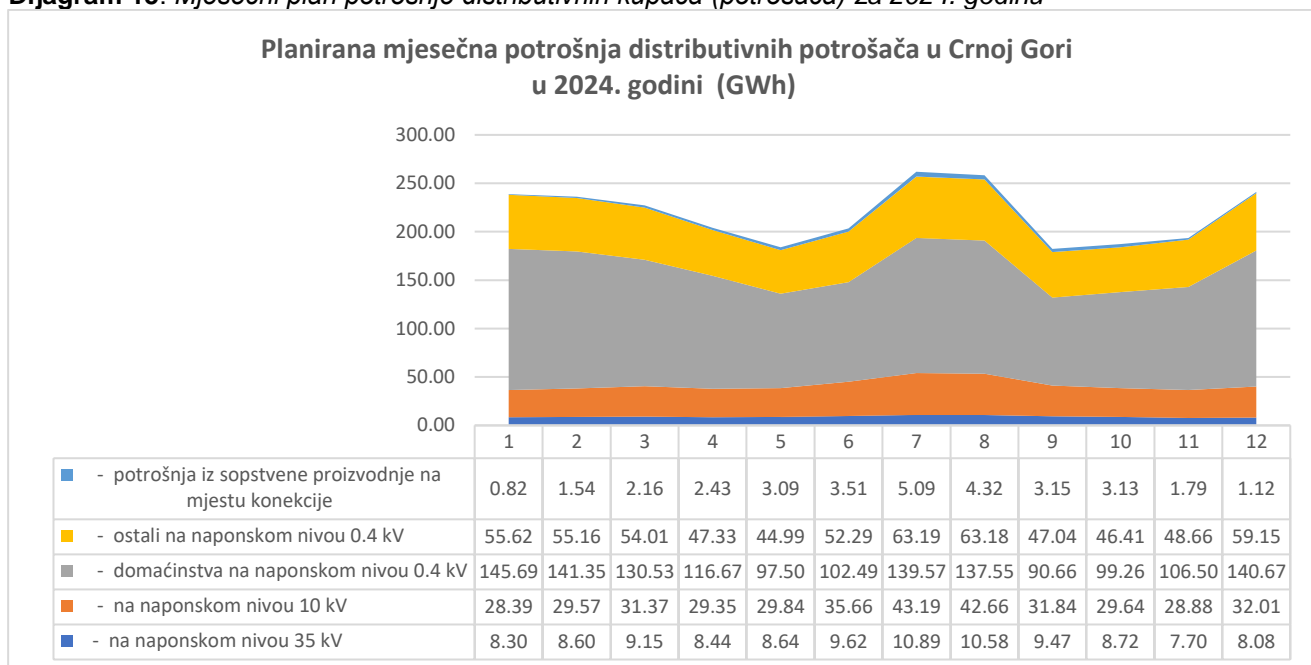
Dijagram 14: Mjesečni plan potrošnje direktnih kupaca za 2024. godinu

b) Potrebe distributivnih potrošača

Planirana potrošnja distributivnih potrošača za 2024. godinu je 2.618 GWh, što je na približnom nivou u odnosu na procijenjeno ostvarenje u 2023. godini. U 2023. godini procjena distributivne potrošnja je veća za 2,5% u odnosu na planiranu, dok je u odnosu na 2022. godinu veća za 4,68%.

Dijagram 15: Mjesečni plan potrošnje distributivnih kupaca (potrošača) za 2024. godinu

c) Gubici u prenosnoj i distributivnoj mreži

Gubici električne energije su pojava koja nastaje prilikom prenosa i distribucije električne energije do krajnjih potrošača. Gubici se najčešće definišu kao razlika energije koja uđe u sistem i energije koja izađe iz sistema. Ukupni gubici su zbir gubitaka u prenosnoj i distributivnoj mreži.

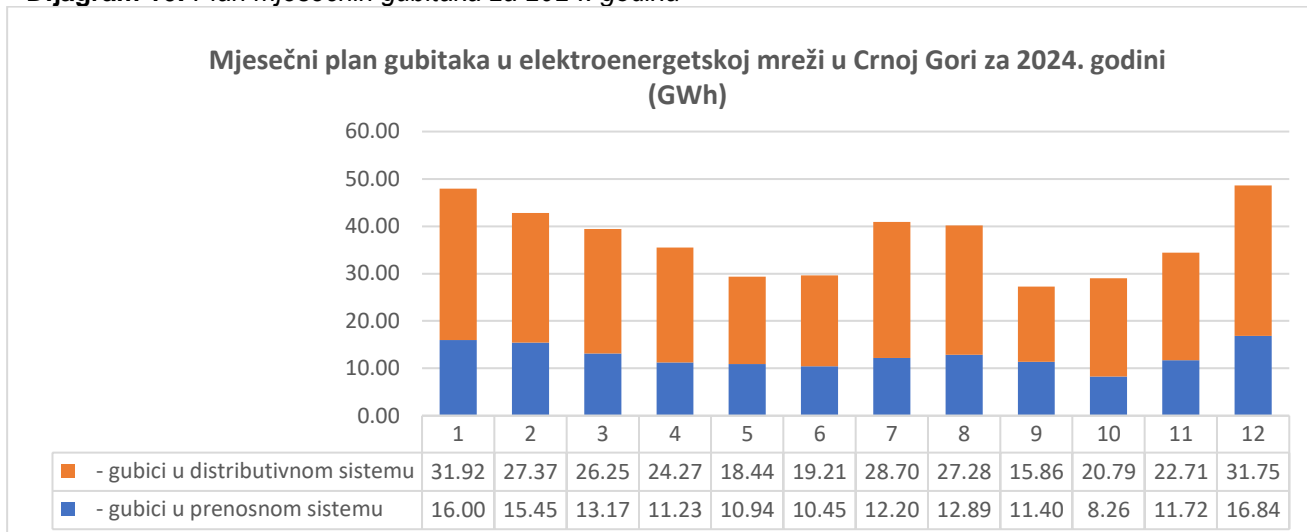
Ukupni gubici električne energije za 2024. godinu planirani su u iznosu od 445,08 GWh što je za 5,3% niže u odnosu na procjene ostvarenja za 2023. godinu. U 2023. godini procijenjeni ukupni gubici će biti 1,5% veći od planiranih, a za 1,46% manji u odnosu na 2022. godinu.

Tabela 13: Planirani i ostvareni gubici u mreži za 2022 i 2023. godinu i plan za 2024. godinu izraženi u GWh

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
Gubici ukupno	494,14	477,21	96,57	463,36	470,30	101,50	445,08
Gubici distribucije	328,07	334,96	102,10	322,50	326,18	101,14	294,54
Gubici prenosa	166,07	142,25	85,66	140,86	144,12	102,32	150,54

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

Dijagram 16: Plan mjesečnih gubitaka za 2024. godinu

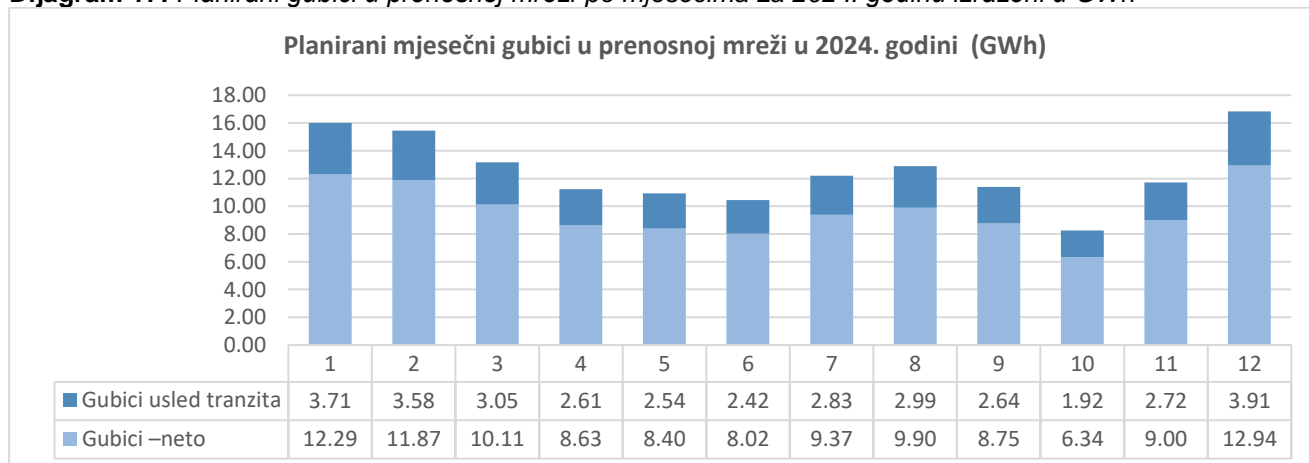
Gubici u prenosnoj mreži

Gubici u prenosnoj mreži za 2024. godinu planirani su u iznosu od 150,54 GWh što je za 4,46% više od procijenjenog ostvarenja u 2023. godini. Procijenjeni gubici za 2023. godinu su 2,3% veći u odnosu na planirane, a za 1,4% veći od ostvarenih u 2022. godini.

Ukupan planirani gubitak u prenosnoj mreži sastoji se od neto gubitaka koji nastaju u prenosu za domaću potrošnju i gubitaka koji nastaju usled tranzita električne energije kroz Crnu Goru. Ako posmatramo ukupne planirane gubitke u prenosnoj mreži za 2024. godinu njihovo učešće u bruto potrošnji je oko 5%. Kada govorimo o gubicima koji se stvaraju u elektro prenosnom sistemu kroz prenos električne energije za domaću potrošnju oni iznose 115,62 GWh, a njihovo učešće u bruto potrošnji je 3,7%, preostali dio od 34,92 GWh ili 1,12% odnosi se na gubitke usljed tranzita električne energije.

Važno je napomenuti da je nabavka ukupne potrebne količine energije za pokrivanje gubitaka u prenosu, obaveza CGES-a, pod istim uslovima, ali finansijski iznos za gubitke tranzita ne opterećuje domaće potrošače-kupce već se pokriva na osnovu Međunarodnog ugovora – ICT mehanizam.

Dijagram 17: Planirani gubici u prenosnoj mreži po mjesecima za 2024. godinu izraženi u GWh

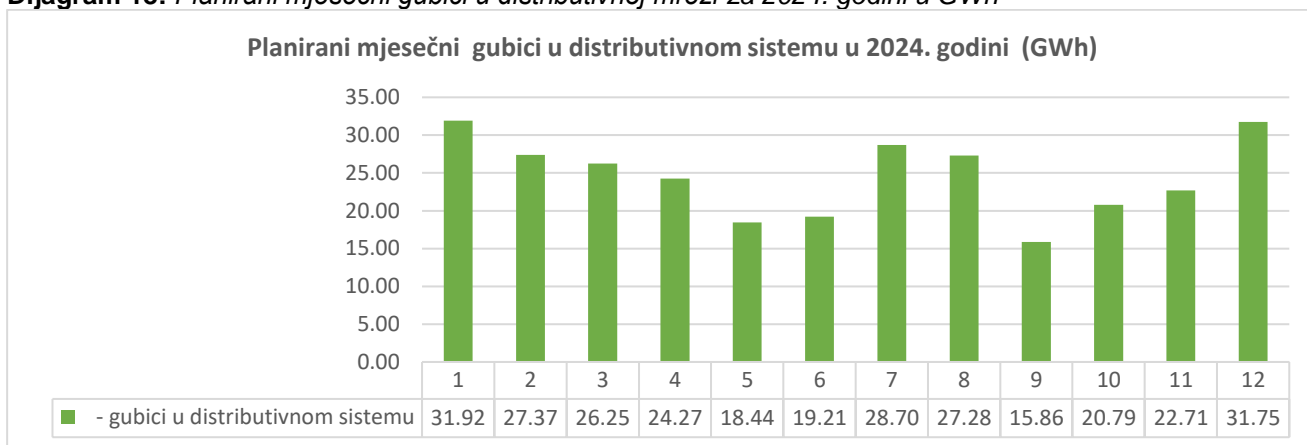
Gubici u distributivnoj mreži

Gubici u distributivnoj mreži za 2024. godinu planirani su u iznosu od 294,54 GWh, što je za 9,5% manje od procijenjenog ostvarenja u 2023. godini. U 2023. godini procijenjeni distributivni gubici će biti za 1,14% veći od planiranih, a za 2,62% manji od ostvarenih u 2022. godini.

Učešće distributivnih gubitaka u odnosu na bruto potrošnju, je u 2022. godini iznosilo 10,82%, za 2023. godinu se procjenjuje na 10,31%, a za 2024. godinu se planira na 9,45%.

Na Dijagramu 18 prikazani su planirani mjesečni gubici u distributivnoj mreži za 2024. godinu.

Dijagram 18: Planirani mjesečni gubici u distributivnoj mreži za 2024. godinu u GWh

d) Električna energija za balansiranje sistema i kapacitet za obezbjeđenje pomoćnih usluga

CGES, imao licence za obavljanje djelatnosti prenosa električne energije, je u obavezi da shodno Zakonu o energetici vrši kupovinu i/ili prodaju električne energije za balansiranje sistema, obezbjeđenje pomoćnih usluga i pokrivanje gubitaka u sistemu. Metodologijom za utvrđivanje cijena i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema definiše se način utvrđivanja cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja.

Rezerva sistema u snazi

Regulaciju snage i frekvencije u elektroenergetskom sistemu Crne Gore obavlja CGES i to na nivou kontrolne oblasti Crna Gora, kao dijelu sinhronne zone Kontinentalna Evropa. Ovaj proces obavlja se u skladu sa nacionalnim propisima i odredbama Okvirnog sporazuma o radu sinhronne zone (SAFA), zaključenim između svih operatora prenosnih sistema, koji upravljaju prenosnim mrežama na području kontinentalne Evrope.

Rezerva za održanje frekvencije (primarna regulacija) obezbjeđuje se u skladu sa zahtjevima rada u interkonekciji, od strane Evropske mreže operatora prenosnih sistema električne energije (ENTSO-E), krajem godine za narednu. Procijenjena vrijednost primarne rezerve crnogorskog EES-a za 2024. godinu je 3 MW.

Automatska rezerva za oporavak frekvencije (sekundarna regulacija) omogućava regulaciju odstupanja kontrolne oblasti Crna Gora u skladu sa SAFA sporazumom. Opseg rezerve utvrđuje se na godišnjem nivou, po formuli:

$$P_{SR}^G = k \times \max(OLACE_{L1}^{G-1} - P_{L1}^G, OLACE_{L2}^{G-1} - P_{L2}^G)$$

gdje je:

P_{SR}^G – opseg sekundarne regulacije za godinu G

$OLACE_{L1}^{G-1}$ – vrijednost greške kontrolne oblasti iz otvorene petlje (*Open loop ACE*) koja je premašena u 30% vremena tokom pethodne godine (G-1)

$OLACE_{L2}^{G-1}$ – vrijednost greške kontrolne oblasti iz otvorene petlje (*Open loop ACE*) koja je premašena u 5% vremena tokom pethodne godine (G-1)

P_{L1}^G – vrijednost greške kontrolne oblasti za praćenje kvaliteta regulacije na nivou 1, propisana od strane koordinatora kontrolnog bloka u skladu sa Ugovorom o radu u interkonekciji (SAFA) i Ugovorom o radu SMM bloka

P_{L2}^G – vrijednost greške kontrolne oblasti za praćenje kvaliteta regulacije na nivou 2, propisana od strane koordinatora kontrolnog bloka u skladu sa Ugovorom o radu u interkonekciji (SAFA) i Ugovorom o radu SMM bloka

k – koeficijent sigurnosti koji iznosi 1.2

Za 2024. godinu, opseg sekundarne regulacije potreban za regulaciju rada kontrolne oblasti Crna Gora u skladu sa propisanim kvalitetom procijenjen je na 28MW.

Manuelna rezerva za oporavak frekvencije (tercijarna regulacija) potpomaže kvalitet regulacije odstupanja kontrolne oblasti, a dimenzionisana je nivou kontrolnog bloka Srbija-Sjeverna Makedonija – Crna Gora (SMM Blok). Cilj zajedničkog pokrivanja potreba za rezervom u slučaju referentnog ispada je ekonomska optimizacija procesa.

Uz pretpostavku obezbjeđenja automatske rezerve za oporavak frekvencije u punom opsegu od 28 MW, potrebe za manuelnom rezervom u 2024. godini, u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama vezanim za rad u interkonekciji iznose:

- 92 MW za regulaciju naviše
- 72 MW za regulaciju naniže

Tabela 14: *Potrebe za rezervom u snazi za 2024. godini*

VRSTA REZERVE		OZNAKA	SNAGA [MW]
REZERVA ZA ODRŽANJE FREKVENCIJE		FCR	3
AUTOMATSKA REZERVA ZA OPRAVAK FREKVENCIJE		aFRR	28
MANUELNA REZERVA ZA OPORAVAK FREKVENCIJE			
	naviše	mFRR ⁺	92
	naniže	mFRR ⁻	72
UKUPNA REZERVA U SNAZI			
	naviše		123
	naniže		103

Navedene potrebe za rezervom u snazi, operator prenosnog sistema obezbjeđuje od pružaoca usluga koji imaju odgovarajuće tehničko-tehnološke mogućnosti i poslovni interes za pružanje takvih usluga, u Crnoj Gori i van njenih granica u saradnji sa operatorima prenosnih sistema drugih kontrolnih oblasti.

5. Prenos električne energije

a) Tranzit električne energije

Tranzit električne energije za 2024. godinu, planira se u iznosu od 4.976 GWh, što je za 5,65% manje od procjene ostvarenja u 2023. godini. U 2023. godini tranzit će biti na nivou planiranog, a u odnosu na tranzit iz 2022. godine veći za 7,79%.

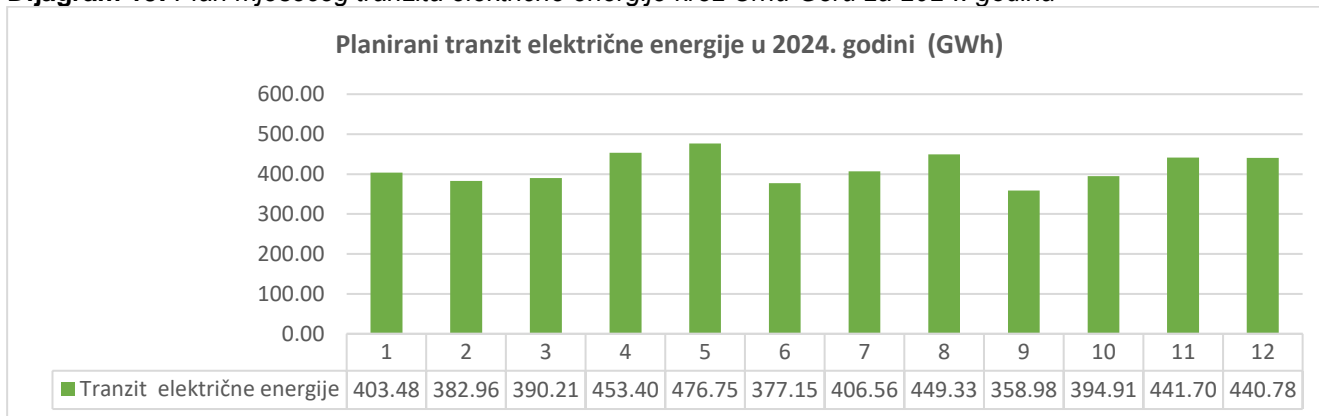
U Tabeli 15 dati su podaci o planiranim i ostvarenim količinama prenosa i tranzita električne energije za 2022. i 2023. godinu kao i plan za 2024. godinu.

Tabela 15: Tranzit električne energije za 2022. i 2023. godinu i plan za 2024. godine

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
Tranzit	5.257,00	4.892,99	93,08	5.257,00	5.274,04	100,32	4.976,00

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

Dijagram 19: Plan mjesečog tranzita električne energije kroz Crnu Goru za 2024. godinu

6. Suficit/deficit električne energije

Upoređenjem planiranih količina raspoložive električne energije i ukupnih potreba potrošnje iskazuje se suficit u planu za 2024. godinu:

- 1) raspoloživa električna energija (iz domaćih izvora).....**3.600 GWh**
- 2) ukupne potrebe.....**3.118 GWh**
- 3) suficit električne energije.....**482 GWh.**

Ukupna proizvodnja električne energije u Crnoj Gori u odnosu na potrebe bruto konzuma za 2024. godinu je veća za 482 GWh ili 15,46% od planiranih potreba.

Podaci o planiranom i ostvarenom saldu (raspoloživa energija – ukupne potrebe) električne energije za 2022. i 2023. godinu i plan za 2024. godinu, dati su u Tabeli 16.

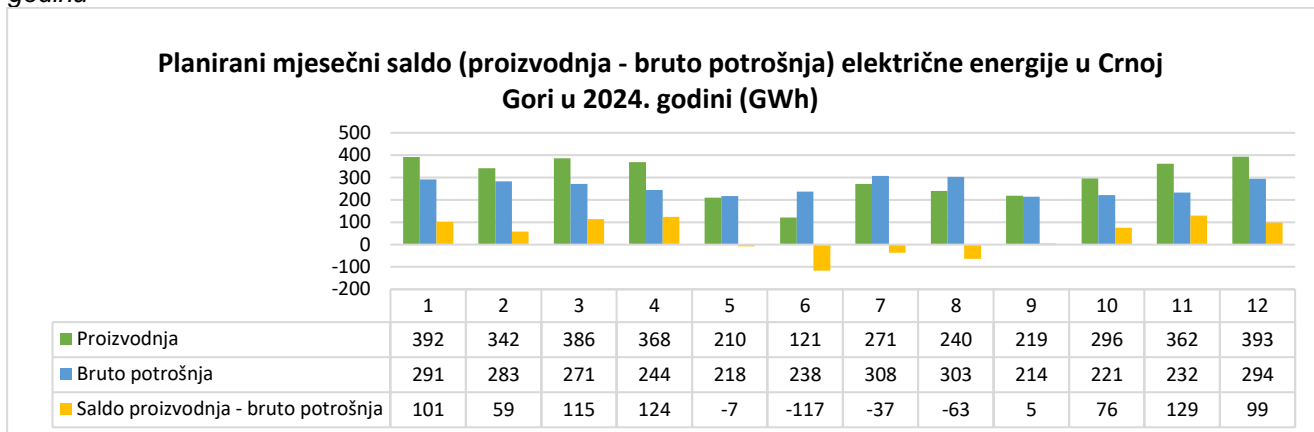
Tabela 16: Saldo električne energije za 2022 i 2023. godinu i plan za 2024. godinu

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno*	Realizacija plana	Planirano
	GWh		%	GWh		%	GWh
Proizvodnja u Crnoj Gori	3.493,50	3.235,07	92,60	3.598,26	3.984,22	110,73	3.600,00
Potrebe	3.559,97	3.096,92	86,99	3.111,24	3.165,88	101,76	3.117,61
Saldo (Proizvodnja – Potrebe)	-66,47	138,15		487,02	818,34		482,39

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

Međutim, ako posmatramo saldo proizvodnje i potrošnje na mjesečnom nivou, deficit je planiran za mjesec maj, jun, jul i avgust. Mjesečni podaci su dati u dijagramu 20.

Dijagram 20: Mjeseći plan salda proizvodnja -potrošnja električne energije u Crnoj Gori za 2024. godinu

Zavisno od potreba kupaca sa jedne strane i hidroloških prilika, remonta opreme na proizvodnim objektima sa druge i uz stalnu optimizaciju trgovine u zavisnosti od situacije na tržištu u određenim periodima EPCG vrši svoje komercijalne aktivnosti uz obavezu da obezbijedi uredno snabdijevanje svih potrošača električnom energijom.

7. Plan održavanja i remonta elektroenergetskih objekata i postrojenja

Prema planu za 2024. godinu:

- HE Perućica će biti van pogona (totalna obustava) u avgustu. Od 10.5.-15.11. planira se rekonstrukcija i modernizacija A6. agregata. Od 1.6.-15.9. planira se rekonstrukcija i modernizacija agregata A1. Od 1.7.-15.10. planira se rekonstrukcija i modernizacija agregata A2. Zbog rekonstrukcije zatvaračnice Povija, prvi cjevovod će biti ispražnjen od 1.7.-15.9. a treći od 1.8.-20.10. Planirani su i radovi na zatvaračnici Slano od 1.8.-15.9. pa će kanal Opačica u tom periodu biti van funkcije. U oktobru i novembru planirana je njega agregata i to 5 dana po agregatu.
- U HE Piva termin od 1.1. – 30.4. predviđen je za rekonstrukciju upravljanja i remont generatora A1. Termin od 19.9.-30.10. predviđen je za zamjenu transformatora 1T1. Elektrana će biti u totalnoj obustavi u periodu 16.9.-15.10. kada će se obaviti i rekonstrukcija PPZ generatora.
- Redovni godišnji remont TE Pljevlja, planiran je za period 1.5. – 30.6.

Napomena: Svi termini obustava i redukovanja raspoložive snage podložni su izmjenama ukoliko se ukaže potreba ili promijene pretpostavke i uslovi kojima se rukovalo u vrijeme donošenja ovog plana, uz neophodno usaglašavanje sa ostalim energetske subjektima.

Terminski plan remonata proizvodnih elektroenergetskih objekata dat je u Prilogu Energetskog bilansa.

II. BILANS UGLJA

U 2024. godini, proizvodnja uglja u Crnoj Gori odvijaće se u „Rudniku uglja“ AD Pljevlja (RUP) jer se u „Rudniku Berane“ DOO zbog prekida procesa rada ne planira proizvodnja uglja.

1. Proizvodnja uglja

Plan proizvodnje uglja u RUP za 2024. godinu urađen je na osnovu planiranog režima rada TE Pljevlja. Izvršene su detaljne analize svih relevantnih faktora koji su od bitnog uticaja za nastavak kontinuiteta proizvodnje na kopovima kao i sagledavanje stanja tehničke ispravnosti rudarske mehanizacije i opreme, kapaciteta istih, analize troškova energije i materijala u prethodnom periodu i stvaranja uslova za nesmetan rad.

RUP za 2024. godinu planira ukupnu proizvodnju u iznosu od 1.800.000 t, što je za oko 1% više od procjene ostvarenja za 2023. godinu.

U Tabeli 17 dati su podaci o proizvodnji uglja iz RUP u planiranim i ostvarenim iznosima za 2022. i 2023. godinu kao i plan za 2024. godinu.

Tabela 17: Proizvodnja uglja RUP za 2022 i 2023. godinu i plan za 2024. godinu (tona)

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	tona		%	tona		%	tona
Proizvodnja uglja	1.625.000	1.722.534	106,00	2.000.000	1.780.047	89,00	1.800.000

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

RUP je u 2022. godini ostvario za 6% veću proizvodnju od planirane, dok će u 2023. godini procijenjena proizvodnja biti oko 11% manja od planirane, a za 3,34% veća od ostvarene u 2022. godini.

2. Potrošnja uglja

Potrošnja uglja u Crnoj Gori se u najvećoj mjeri realizuje u TE „Pljevlja“, i u predhodnom periodu je bila preko 98%, dok se ostatak potroši u industriji i od strane ostalih potrošača. U 2024 godini planira se slična struktura potrošnje dok je izvjesna količina planirana za izvoz.

U Tabeli 18 date su planirane i ostvarene količine potrošnje i izvoza uglja iz RUP za 2022. i 2023. godinu kao i plan za 2024. godinu.

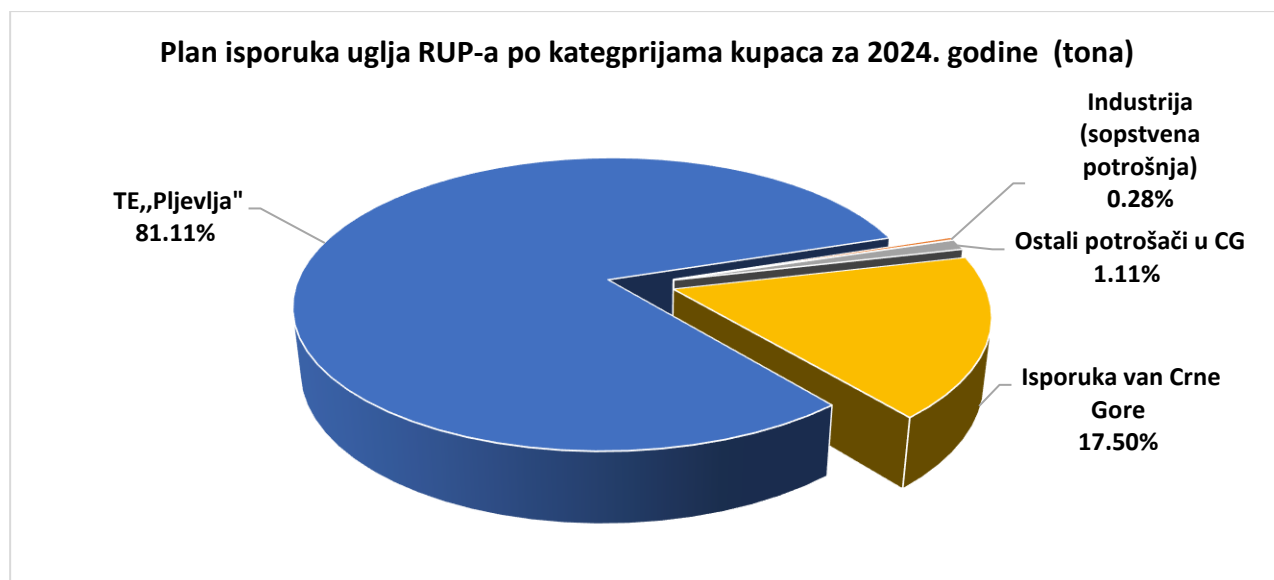
Tabela 18: Planirane i ostvarene količine potrošnje i izvoza uglja iz RUP-a za 2022. i 2023. godinu i plan za 2024. godinu

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	tona		%	tona		%	tona
1. Potrošnja u CG (a+b+c)	1.480.000	1.485.216	100,35	1.758.000	1.593.047	90,62	1.485.000
a) TE,,Pljevlja"	1.460.000	1.460.079	100,01	1.538.000	1.574.847	102,40	1.460.000
b) industrija (sopstvena potrošnja)	0	1.532	/	0	1.200	/	5.000
c) ostali potrošači	20.000	23.605	118,03	220.000	17.000	7,73	20.000
2. Isporuka van CG (a+b)	145.000	164.705	113,59	242.000	187.000	77,27	315.000
a) industrija	0	49.169	/	62.000	26.000	41,94	140.000
b) ostali potrošači	145.000	188.149	129,76	180.000	161.000	89,44	175.000
Ukupno (1+2)	1.625.000	1.649.921	101,53	2.000.000	1.780.047	89,00	1.800.000

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

Dijagram 21: Plan isporuka uglja u 2024. godini

(tona)

a) Potrošnja uglja za proizvodnju električne energije

U 2024. godini RUP za potrebe TE Pljevlja, planira isporuku 1.460.000 tona uglja, što čini 81% ukupne planirane proizvodnje. Planirana količina uglja za potrebe TE Pljevlja za 2024. godinu je za 7,29% manja od procjene ostvarenja za 2023. godinu. RUP za potrebe TE Pljevlja, obezbjeđuje ukupne potrebne količine uglja.

b) Potrošnja uglja u industriji

Za široku potrošnju (industrija i ostali potrošači) u 2024. godini planirana je isporuka od 25.000 tona uglja što je nešto iznad 1% ukupne planirane proizvodnje.

c) Izvoz uglja

Planiran je izvoz uglja za 2024. godinu u iznosu od 315.000 tona što čini oko 18%

planirane proizvodnje. Planirani izvoz je za oko 68% veći od projekcije ostvarenja za 2023. godine.

III. BILANS NAFTE, NAFTNIH DERIVATA I BIOMASE

Energetski bilans za 2024. godinu, u dijelu naftnih derivata, urađen je na bazi podataka o uvezenim derivatima koji su stavljeni u promet na tržištu Crne Gore u 2022. godini, procjene za 2023. godinu i plana potrošnje u 2024. godini.

Snabdijevanje potrošača naftnim derivatima u Crnoj Gori u 2024. godini vršiće veći broj naftnih kompanija koje posjeduju licence za prodaju i snabdijevanje naftnim proizvodima i gasom, shodno Pravilima o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti ("Službeni list CG br. 31/21 i 48/21). Takođe, određene količine naftnih derivata pojedina preduzeća nabavljaju direktnom kupovinom za svoje potrebe.

Potrebni podaci su prikupljeni od subjekata koji nabavljaju-uvoze naftne derivate za stavljanje u promet i za sopstvene potrebe, kao i na osnovu podataka obezbijedenih od Uprave prihoda i carina Crne Gore.

Naftne derivate koji su najviše zastupljeni u potrošnji na tržištu Crne Gore u promet stavljaju dominantno četiri kompanije i to motorne benzine oko 98%, a eurodizel preko 95% ukupnih potreba.

1. Potrošnja nafte, naftnih derivata i biogoriva

Ukupan promet naftnih derivata za potrebe potrošnje u Crnoj Gori u 2024. godini planiran je u količini od 421.070 tona, što je za 12,3% više od procjene ostvarenja potrošnje u 2023. godini. U 2023. godini procijenjena potrošnja će biti manja od planirane za 5,27% a u odnosu na ostvarenu u 2022. godini biće veća za 2,3%.

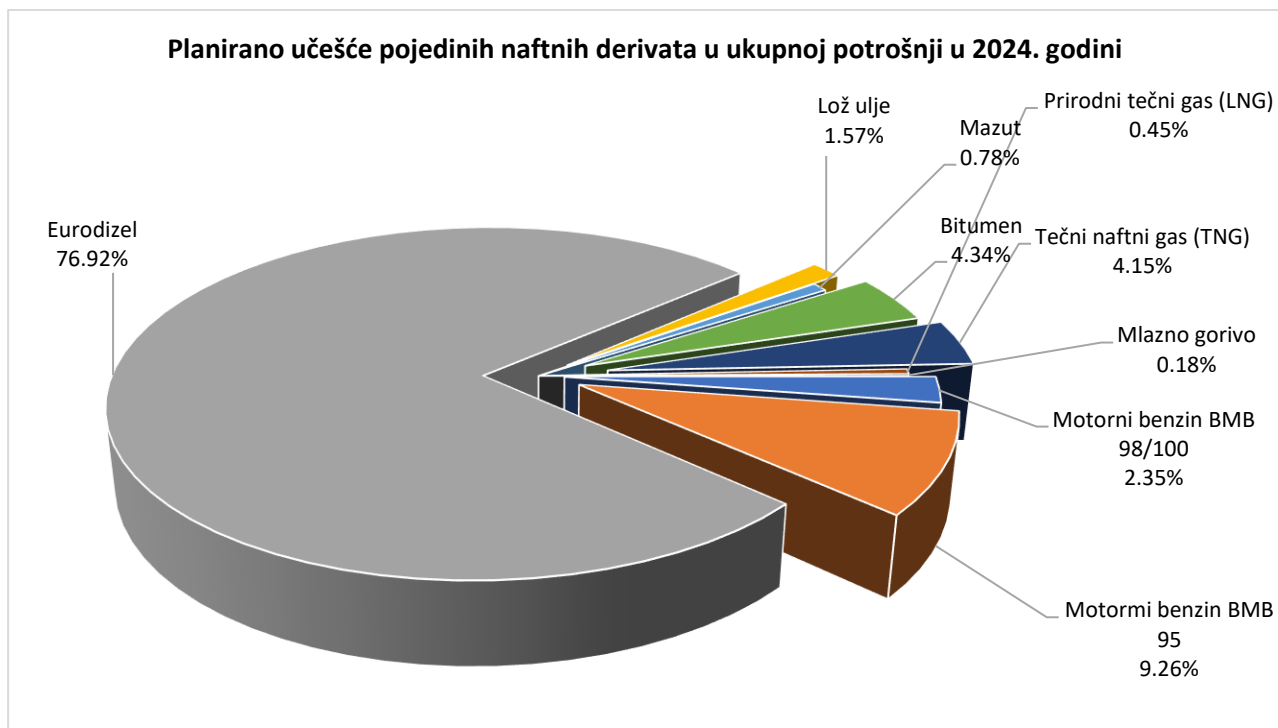
Tabela 19: Planirani i ostvareni promet naftnih derivata u 2022 i 2023. godinu i plan za 2024. godinu

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno *	Realizacija plana	Planirano
	t		%	t		%	t
Motorni benzin BMB 98/100	6.218	5.297	85,19	6.268	6.668	106,38	9.901
Motorni benzin BMB 95	31.589	34.374	108,82	35.081	37.123	105,82	38.994
Eurodizel	288.422	290.654	100,77	306.986	287.544	93,67	323.891
Lož ulje	6.902	1.644	23,82	6.221	6.346	102,01	6.595
Mazut	3.011	2.751	91,36	3.375	3.161	93,66	3.275
Bitumen	13.807	19.942	144,43	13.500	16.572	122,76	18.280
Tečni naftni gas (TNG)	19.437	14.487	74,54	18.652	14.715	78,89	17.477
Prirodni tečni gas (LNG)	8.409	0	0,00	4.700	1.885	40,11	1.885
Mlazno gorivo	1.431	823	57,51	842	744	88,36	772
UKUPNO	379.226	369.973	97,56	395.625	374.757	94,73	421.070

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

Najveći udio u planiranoj potrošnji naftnih derivata u Energetskom bilansu za 2024. godinu, kao i predhodnih godina, ima eurodizel oko 77%. Energetski subjekti planiraju veću potrošnju od ostvarene u 2023. godini kod skoro svih energenata.

Dijagram 22: Planirano učešće naftnih derivata u ukupnoj potrošnji u 2024. godini

2. Uvoz nafte, naftnih derivata i biogoriva

S obzirom da u Crnoj Gori nema proizvodnje naftnih derivata, ukupne količine potrebne za crnogorsko tržište se uvoze.

3. Potrošnja biomase

Kada je u pitanju biomasa, resorno ministarstvo koristi podatke koje objavljuje Uprava za statistiku. Kako je Uprava za statistiku zvanični proizvođač statistike, njihovi podaci se uzimaju u obzir i na međunarodnom nivou, odnosno od strane EUROSTAT-a. Najnoviji podaci Uprave za statistiku u formi preliminarnih rezultata se odnose na 2022. godinu, dok su kao konačni podaci dostupni za 2019, 2020. i 2021. godinu.

Tabela 20: Finalna proizvodnja i potrošnja drvnih goriva

GODINA	DRVNA GORIVA	Ogrijevno drvo (m3)	Drvni ostatak i sječka (m3)	Drvni peleti (t)	Drveni ugalj (t)	UKUPNO (TJ)
2019	proizvodnja	732.010	38.867	89.069	0	8.505
	potrošnja	592.877	38.905	19.677	1.123	6.196
2020	proizvodnja	738.593	39.638	86.991	0	8.538
	potrošnja	601.193	39.638	19.118	990	6.163
2021	proizvodnja	748.601	41.905	73.401	0	8.417
	potrošnja	636.957	41.905	21.373	1.327	6.557
2022*	proizvodnja	740.014	38.565	85.894	0	8.524
	potrošnja	601.911	38.565	21.023	1.417	6.207
2023**	proizvodnja					8.496
	potrošnja					6.280
2024**	proizvodnja					8.494
	potrošnja					6.301

*preliminarne vrijednosti **projektovane vrijednosti

U Crnoj Gori u 2019. godini ukupno je proizvedeno drvnih asortimenata koji se koriste za grijanje izraženo u energetske jedinice terađuli (TJ) u iznosu od 8.505 TJ, za ukupnu finalnu potrošnju upotrebljeno je 6,196 TJ. U 2020. godini proizvedeno je ukupno 8.538 TJ a

utrošeno 6.163 TJ. U 2021. godini proizvodnja je iznosila 8.417 TJ a potrošnja 6.557 TJ. Preliminarni podaci za 2022. godinu su kad je u pitanju proizvodnja 8.524 TJ a na potrošnju se odnosi 6.207 TJ.

Na osnovu istorijskih podataka a sa ciljem eliminisanja oscilacija u proizvodnji i potrošnji biomase po pitanju atmosferskih temperatura, za procjenu u 2023. godini uzeta je prosječna vrijednost za dostupne godine(2019, 2020, 2021. i 2022.) koja za proizvodnju iznosi 8.496 TJ, a za potrošnju 6.280 TJ. Za 2024. godinu uzet je prosjek dostupnih vrijednosti (2020, 2021, 2022. i procjene za 2023. godinu) proizvodnja se projektuje na 8.494 TJ, a potrošnja na 6.301 TJ.

IV. BILANSA PRIRODNOG GASA I BILANSA TOPLOTNE ENERGIJE ZA DALJINSKO GRIJANJE I/ILI HLAĐENJE I INDUSTRIJSKU UPOTREBU

Nakon prestanka primarne proizvodnje u Kombinatlu aluminijuma Podgorica i obustave proizvodnje čelika u Željezari Nikšić, značajno se smanjila potreba za prirodnim gasom.

U Tabeli 21 dati su podaci o ukupnom prometu prirodnog gasa za 2022., 2023. i plan za 2024. godinu.

Tabela 21 Planirani i ostvareni promet prirodnog gasa za 2022., 2023. godinu, i plan za 2024. godinu

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024
	Planirano	Ostvareno	Realizacija plana	Planirano	Ostvareno*	Realizacija plana	Planirano
	t		%	t		%	t
Prirodni gas	8.400,00	2.870,00	34,17	4.700,00	1.885,00	40,11	1.885,00

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/septembar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

Potrošnja prirodnog gasa u 2024. godini planirana je u Kombinatlu aluminijuma u iznosu 1.885 tona, što je na nivou planiranog ostvarenje za 2023. godinu. Projektovana potrošnja za 2023. godinu je za 34,32% niža od ostvarene iz 2022. godine.

V. GODIŠNJA ANALIZA UČEŠĆA ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE U UKUPNOJ PROIZVODNJI ENERGIJE

Ukupna proizvodnja električne energije u 2022. godini je iznosila 11.646,26 TJ, proizvodnja iz obnovljivih izvora iznosila je 6.411,37 TJ, što je 55,05% od ukupne proizvodnje. U 2023. godini očekuje se proizvodnja 14.343,18 TJ, od toga iz obnovljivih izvora 8.943,18 TJ ili 62,35% od ukupne proizvodnje. Za 2024. godinu planirana je ukupna proizvodnja 12.960 TJ od čega će iz obnovljivih izvora biti 8.219 TJ ili 63,42% ukupne proizvodnje.

Ukupna proizvedena energija uglja (isključujući ugalj koji se transformiše u električnu energiju u TE Pljevlja) u 2022. godini je iznosila 231,51 TJ, u 2023. godini je procijenjena na 167,62 TJ dok je za 2024. godinu planirano 230 TJ.

Iz navedenih podataka se može zaključiti da je odnos energije proizvedene iz obnovljivih izvora u ukupnoj proizvodnji energije u 2022. godini iznosio 73,21%, u 2023. godini je procijenjen na 75,80% a za 2024. godinu je planiran na 77,07%. Svi navedeni podaci, kao i ulazni podaci za izračunavanje udjela proizvedene energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj proizvedenoj energiji, dati su u Tabeli 22.

Tabela 22: Ukupna proizvodnja energije, proizvodnja iz obnovljivih izvora i odnos za 2022., 2023. i 2024. god

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024		
	Ostvareno			Ostvareno *			Planirano		
	Ukupna proizv. energije	Proizvodnja iz OIE	Odnos	Ukupna proizv. energije	Proizvod nja iz OIE	Odnos	Ukupna proizv. energije	Proizvodnja iz OIE	Odnos
	TJ		%	TJ		%	TJ		%
Električna energija	11.646,26	6.411,37	55,05	14.343,18	8.943,18	62,35	12.960	8.219	63,42
Biomasa	8.524	8.524	100	8.496	8.496	100	8.494	8.494	100
Ugalj**	231,51	0	/	167,62	0	/	230	0	/
Ukupno	20.401,77	14.935,37	73,21	23.006,80	17.439,18	75,80	21.684	16.713	77,07

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/oktobar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

** - ugalj koji se transformiše u električnu energiju u TE Pljevlja nije uzet u obzir već je ekvivalent uračunat u proizvedenoj električnoj energiji

U Tabeli 23, dati su podaci o ukupnoj proizvodnji i potrošnji energenata za 2022. godinu, kao i procjene za 2023. i plan za 2024. godinu.

Tabela 23: Proizvodnja i potrošnja energenata prikazana u energetskim jedinicama TJ

ELEMENTI BILANSA	2022			2023			2024		
	Ostvareno			Ostvareno *			Planirano		
	Proizvod.	Potrošnja	Odnos (Proizvod. /Potrošnja)	Proizvod.	Potrošnja	Odnos (Proizvod. /Potrošnja)	Proizvod.	Potrošnja	Odnos (Proizvod. Potrošnja)
	TJ		%	TJ		%	TJ		%
Električna energija	11.646,26	11.148,92	104,46	14.343,18	11.397,17	125,85	12.960	11.223	115,47
Biomasa	8.524,00	6.207,00	137,33	8.496,00	6.280,00	135,29	8.494	6.301	134,80
Ugalj**	231,51	231,51	100,00	167,62	167,62	100,00	230,25	230,25	100,00
Naftni derivati + prirodni gas	0	15.878,03	/	0	16.099,21	/	0	18.093,44	/
Ukupno	20.401,77	33.465,46	60,96	23.006,80	33.944,00	67,78	21.684,25	35.848,08	60,49

* - navedeni podaci predstavljaju realizaciju u periodu januar/oktobar, sa planom za realizaciju za period oktobar/decembar

** - ugalj koji se transformiše u električnu energiju u TE Pljevlja nije uzet u obzir već je ekvivalent uračunat u proizvedenoj električnoj energiji

Iz gornje tabele se može zaključiti da od ukupnih potreba za energijom Crnoj Gori nedostaje značajan dio koji je u 2022. godini iznosio oko 39%, u 2023. godini se procjenjuje nedostatak od 32,22% , a u 2024. godini se planira na 39,51%.

U 2024. godini potrebe za ugljem se pokrivaju iz sopstvenih resursa. Planiran je suficit biomase od 34,80%, a suficit električne energije je planiran na 15,47%. Najveći uticaj na ukupni deficit energije imaju naftni derivati i prirodni gas, koji čine 50,48% ukupnih potreba za energijom, a za potrebe domaćeg tržišta se u potpunosti uvoze.

Konverzioni faktori odnosno kalorijske vrijednosti, pojedinih energenata za potrebu preračunavanja iz naturalnih jedinica u energetske vrijednosti, usklađeni su sa EUROSTAT/IEA metodologijom i prikazani su u Tabeli 24.

Tabela 24: Konverzioni faktori odnosno kalorijske vrijednosti za pojedine energente

Energent	Konverzioni faktor/Kalorijska vrijednost	Energent	Konverzioni faktor/Kalorijska vrijednost
Električna energija	3,6 (GWh/TJ)	Ulje za loženje	41,20 (MJ/kg)
Solarna energija	3,6 (GWh/TJ)	Mazut	40,19 (MJ/kg)
Energija vjetra	3,6 (GWh/TJ)	Ostali naftni proizvodi	40,19 (MJ/kg)
Mrki ugalj	16,75 (MJ/kg)	Ogrijevno drvo	0,0091764 (m3/TJ)
Lignit	9,21 (MJ/kg)	Drvni ostatak	0,0074124 (m3/TJ)
TNG	46,89 (MJ/kg)	Drvena sječka	0,012535 (MJ/kg)
Motorni benzin	44,59 (MJ/kg)	Drvni briketi	0,01638 (MJ/kg)
Kerozin	43,96 (MJ/kg)	Drvni peleti	0,016848 (MJ/kg)
Dizel	42,71 (MJ/kg)	Drveni ugalj	0,029302 (MJ/kg)

Terminski plan remonata proizvodnih kapaciteta

HE PERUĆICA		PLAN ZASTOJA I REMONATA ZA 2024.															
		JANUAR	FEBRUAR	MART	APRIL	MAJ	JUN	JUL	AVGUST	SEPTEMBAR	OKTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR				
1	Remont RP 110 kV sekcija "A"														15.07. - 19.07.	RP 110 kV sekcija "A"	
2	Remont RP 110 kV sekcija "B"														22.07. - 26.07.	RP 110 kV sekcija "B"	
3	Remont DV 110 kV Nikšić I														15.07. - 18.07.	DV Nikšić I	
4	Remont DV 110 kV Nikšić II														05.08. - 8.08.	DV Nikšić II	
5	Remont DV 110 kV Danilovgrad														29.07. - 01.08.	DV Danilovgrad	
6	Remont DV 110 kV Nikšić III														22.07. - 25.07.	DV Nikšić III	
7	Remont DV 110 kV Podgorica II														12.08. - 15.08.	DV Podgorica II	
8	Remont DV 110 kV Podgorica III														19.08. - 22.08.	DV Podgorica III	
9	Remont dovodnih organa														01.08. - 31.08.	HE "Perućica"	
10	Remont odvodnih organa														01.08. - 31.08.	HE "Perućica"	
11	Remont zatvaračnice "Ulazna građevina"														01.08. - 31.08.	HE "Perućica"	
12	Remont zatvaračnice "Povija"														01.08. - 31.08.	HE "Perućica"	
13	Remont zatvaračnice "Vrtac", "Slano", "Krupac"														01.06. - 30.06.		
14	Remont cjevovoda I, II i III														01.08. - 31.08.	HE "Perućica"	
15	Remont agregata 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7														01.08. - 31.08.	HE "Perućica"	
16	Remont sopstvene potr. i pomoćnog pogona														01.08. - 31.08.	HE "Perućica"	
17	Remont transformatora 125 MVA														07.05. - 17.05.	Transformator 125 MVA	
18	Remont DV 220 kV Trebinje i RP 220kV														09.09. - 13.09.	DV 220 kV Trebinje i RP 220kV	
19	Remont DV 220 kV Podgorica														23.09. - 27.09.	DV 220 kV Podgorica	
20	Rekonstrukcija zatvaračnice "Povija"														01.07. - 15.09.	Cjevovod br. 1 (agregati A1 i A2)	
21	Rekonstrukcija zatvaračnice "Povija"														01.08. - 20.10.	Cjevovod br. 3 (agregati A6 i A7)	
22	Rekonstrukcija i modernizacija agregata A1														01.06. - 15.09.	Agregat A1	
23	Rekonstrukcija i modernizacija agregata A2														01.07. - 15.10.	Agregat A2	
24	Rekonstrukcija i modernizacija agregata A6														10.05. - 15.11.	Agregat A6	
25	Ispitivanje agregata 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7														07.10. - 15.11.	Pet dana po agregatu	
RASPOLOŽIVA SNAGA U MW*		304	304	304	304	304	188	208	170	0	112	150	112	208	188	304	304

*raspoloživa snaga agregata / raspoloživost elektrane je nekad ograničena količinom vode (stanje akumulacija i dotok)

HE PIVA		PLAN ZASTOJA I REMONATA ZA 2024.																	
		JANUAR	FEBRUAR	MART	APRIL	MAJ	JUN	JUL	AVGUST	SEPTEMBAR	OKTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR						
1	ZASTOJ AGREGATA A1														01.01.-30.04. / 16.09 - 30.10.	Rekonstrukcija upravljanja, remont generatora / Zamjena blok transformatora 1T1			
2	ZASTOJ AGREGATA A2														16.09. - 15.10.	radovi - ispitivanja			
3	ZASTOJ AGREGATA A3														16.09. - 15.10.	radovi - ispitivanja			
4	TOTALNA OBUSTAVA (A1, A2 I A3)														16.09. - 15.10.	Rekonstrukcija PPZ generatora			
		224	220	220	218	218	216	226	339	339	339	339	338	0	0	226	339	339	339

TE PLJEVLJA		PLAN ZASTOJA I REMONATA ZA 2024.														
		JANUAR	FEBRUAR	MART	APRIL	MAJ	JUN	JUL	AVGUST	SEPTEMBAR	OKTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR			
1	REMONT-PLANSKI ZASTOJ														1.5. - 30.06.	remont

VI. MJERE ZA REALIZACIJU ENERGETSKOG BILANSA CRNE GORE ZA 2024. GODINU

Za realizaciju Energetskog bilansa Crne Gore za 2024. godinu predložene su sljedeće mjere i aktivnosti:

Energetski subjekti treba da donesu i usvoje proizvodne i finansijske planove koji će biti usklađeni sa Energetskim bilansom Crne Gore za 2024. godinu i koji će omogućiti realizaciju mjera predviđenih ovim bilansom;

- 1) EPCG i Rudnik uglja AD Pljevlja da nastave sa realizacijom ugovornog odnosa kojim će se obezbijediti uredno i sigurno snabdijevanje TE "Pljevlja" kvalitetnim ugljem na bilansom predviđenu količinu;
- 2) EPCG da obezbijedi validne ugovore sa svim relevantnim kupcima i da se istim predvidi dosledno poštovanje dostavljenih planova kupovine električne energije od EPCG;
- 3) EPCG, CGES i Crnogorski operator tržišta električne energije (COTEE) da sprovedu sve neophodne aktivnosti kao bi se nastavio kontinuitet ispunjenja obaveza u smislu balansne odgovornosti;
- 4) CGES da zaključi ugovor za pomoćne usluge, ugovor o korišćenju prenosnog sistema za potrebe preuzimanja električne energije i obezbijedi električnu energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu Crne Gore;
- 5) CEDIS da obezbijedi električnu energiju za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu Crne Gore.

Radi stvaranja uslova za proizvodnju planiranih količina električne energije, neophodno je da:

- 1) EPCG, CEDIS i CGES obezbijede neophodne uslove za potpunu realizaciju plana remonta proizvodnih, prenosnih i distributivnih objekata, sa posebnom pažnjom na blagovremenu organizaciju i sprovođenje tenderskih procedura neophodnih za obavljanje redovnih godišnjih remonta elektrana.
- 2) EPCG uloži maksimalan napor u ispunjenju plana realizacije i uvođenja u sistem novih proizvodnih objekata.
- 3) EPCG nastavi sprovođenje politike povećanja naplate, što će doprinijeti povećanju stepena naplate u toku cijele godine, kao i naplate dijela zaostalih potraživanja za isporučenu električnu energiju iz prethodnih godina;
- 4) CEDIS nastavi realizaciju aktivnosti iz Strategije smanjenja gubitaka električne energije na distributivnoj mreži;
- 5) CGES realizuje plan investicionih aktivnosti za 2024. godinu i plan remonta elektroprenosnih objekata;
- 6) CGES uskladi termine remonta prenosnih objekata sa susjednim EES, u cilju boljeg i sigurnijeg funkcionisanja EES CG;
- 7) tokom realizacije Energetskog bilansa, obaveza EPCG je da vrši stalno praćenje i analizu stanja, kako bi se u slučaju većih poremećaja omogućila pravovremena i uspješna intervencija, a sve u cilju obezbjeđenja što sigurnijeg funkcionisanja EES, odnosno što sigurnijeg snabdijevanja potrošača kvalitetnom električnom energijom;
- 8) se preduzmu aktivnosti na podizanju energetske efikasnosti svih potrošača, kao i povećanju efikasnosti rada proizvodnih, prenosnih i distributivnih elektroenergetskih objekata;

Radi stvaranja uslova za proizvodnju planiranih količina uglja, neophodno je da Rudnik uglja AD Pljevlja:

- 1) obezbijedi kontinuitet snabdijevanja TE „Pljevlja” ugljem ugovorenog kvaliteta prema planiranoj dinamici i količinama utvrđene Energetskim bilansom Crne Gore uz obavezu redovnog plaćanja od strane „Elektroprivrede Crne Gore” AD Nikšić na osnovu Ugovora o prodaji uglja;
- 2) sa posebnom pažnjom se angažuje na praćenju kretanja na tržištu široke potrošnje i omogućiti kontinuiranu isporuku prema planiranim količinama i odgovarajućem kvalitetu;
- 3) realizuje plan investicionih aktivnosti koji obuhvata:
 - nabavku rudarske mehanizacije i opreme,
 - izgradnju infrastrukturnih i drugih objekata prema planu investicione izgradnje,
 - nabavku repromaterijala i rezervnih dijelova,
 - poslove projektovanja i istraživanja, unapređenja i praćenja tehnološkog procesa proizvodnje,
 - nastavak aktivnosti na uvođenju i implementaciji informacionog sistema.
- 4) realizuje plan remontnih radova postrojenja i rudarske mehanizacije;
- 5) stvori uslove za racionalni razvoj rudarskih radova sa ciljem smanjenja troškova eksploatacije;
- 6) obezbijedi adekvatnu zaštitu P.K. „Potrlica“ i drugih kopova od površinskih i podzemnih voda;
- 7) sprovede mjere zaštite na radu, zaštite životne sredine prema zakonskim i planskim rješenjima.

Neophodno je da svi subjekti odgovorni za realizaciju Energetskog bilansa, svako u okviru svojih obaveza i nadležnosti a u skladu sa Zakonom o energetici, preduzmu sve potrebne mjere u cilju stvaranja uslova za sigurno funkcionisanje energetskog sistema i uredno snabdijevanje potrošača.